

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ ВЕКОВЕ

ЖДЕРАЧИ ГОВЕДИНЕ

Припаднике енглеске краљевске гарде која носи старинску опрему као и чуваре лондонског Тауера називају у народу фамилијарно „ждерачима говедине“. Ову гарду основао је 1485. године владар Хенри VII и њени припадници били су увек добро хранени, много боље но што се хранио обичан народ у Енглеској.

РЕКОРА

Овај цртеж појавио се 27. новембра 1909. године у француском часопису „Пут по пространом небу“ када је авијатичар Латам достигао својим авионом висину од 410 метара.

Испод цртежа стајао је текст: „Ајфелова кула и Кеопсова пирамида постављени једно на друго једва су довољно високи да сликовито прикажу рекорд наших авијатичара.“

ДВЕ ПАНДОРЕ

Париз је почео да диктира свету моду у доба Луја XIV. У то време мајстори-кројачи ни су путовали у Париз да на лицу места проуче најновије моделе, већ је Париз слао — прво у Лондон, а затим у Берлин, Петроград и Мадрид — две лутке у природној величини, намештене и одевене по последњој моди. Једна, коју су звали „Велика Пандора“ била је у свечаној хаљини, док је друга, „Мала Пандора“, била у домаћој.

ПРВА МАШИНА

Прва парна машина коју је почетком 18. ве-

ка конструисао претеча Цемса Вата енглески ковач Томас Њукамен (1663 — 1729), давала је једва нешто више енергије но што данас развија свака веспа.

У ОВОМ БРОЈУ: Улица
слушника. На њушу у да-
леки свећ. Тајанствени
несћанак. Каријера То-
ни Зајлера. Међу Пиме-
јима. Град на њушњ-
ској обали. Мало смеха

Саобраћај странаца у античко доба

Кола за спавање, групна путовања, „сувенири“

најлуксузније и најскупље важило је античко купалиште Адепос на острву Еубеји.

У старој Грчкој је доцније настао обичај да се путује на летовање и у бање — преко мора. Римљани су тада своја леčiliшта градили у албанским и сардинијским планинама. Али и море је за њих било привлачно па су у Остији, где се данас зачас стиже из центра Рима, саграђене небројене палате са дивним вртovima.

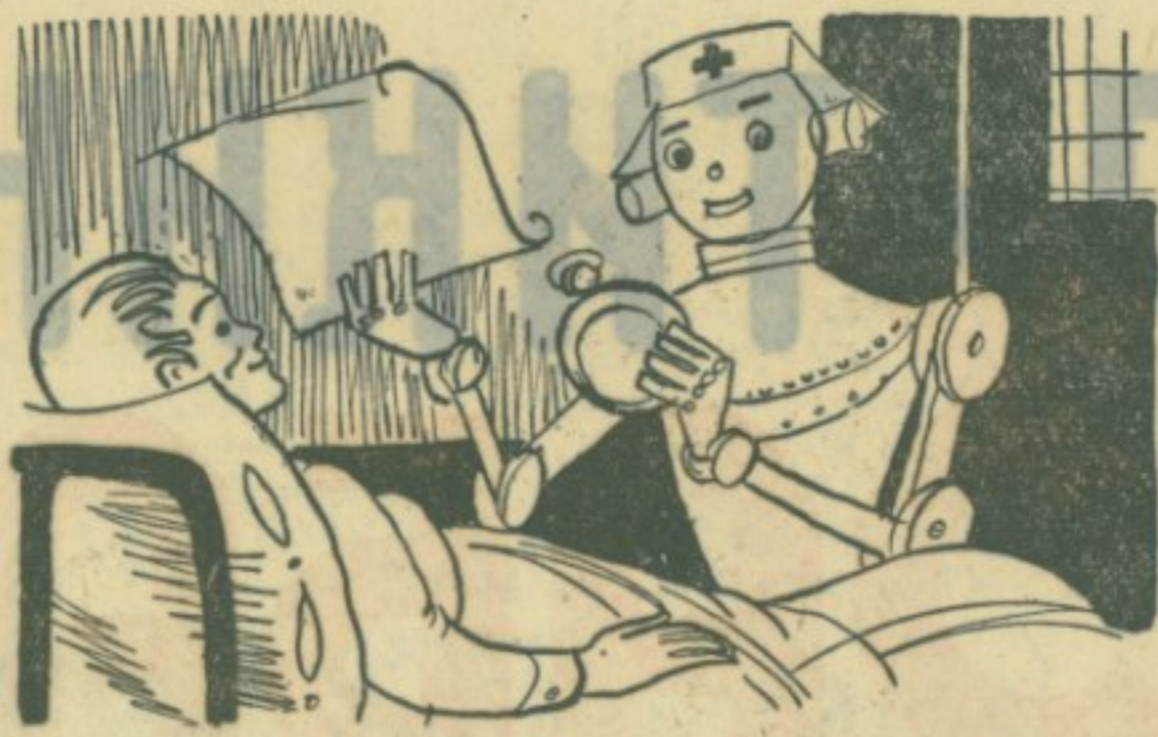
Римљани којима је била потребна лековита бања имали су „акве аполинарис“ у Етрурији, недалеко од свог главног града. На југ се путовало „удобним“ колима са одељењем за спавање и приколицом за пртљаг. Да би се коњи што брже мењали уређене су поштанске станице, а дуж Виа Апије за путнике крчме где су се окрепљивали јелом и пићем. Тако су путници удобни, али сигурно и уз знатне трошкове, за кратко време стизали у једно од најмондeнских морских купалишта онога времена у Напуљском заливу — Барије код Пuteолија. У томе сумпорном купалишту било је још 80 година пре наше ере безброј санаторијума, конкарница, раскошних вртова и палата где су одржаване бучне забаве. Недалеко ода-

гле налазила су се још три слична луксузна купалишта за „горњих пет хиљада“ становника — Помпеји, Херкуланум и Соренто.

У оно време било је и „туриста“ који су имали храбрости да „скокну“ преко мора, у Грчку не да би се дивили лепим пределима — за то људи онда нису имали смисла — већ културним и историјским знаменитостима. Пошто је Грчка била позната као колевка римске културе, представљала је циљ њиховог путовања. Тамо, где данас водичи на разним језицима говоре туристима са свих страна света о Акропољу, статуи Паладе Атене и другим античким споменицима и развалинама, стајали су Римљани задивљени још пре више од 2.000 година, само не пред развалинама већ пред новим грађевинама.

Када је путник већ био у Атини, рескрирао је да „скокне“ и до Спарте да присуствује олимпијским витешким играма које су одржаване од 776. пре наше ере до 394. наше ере. Тада је било свршено и са „туризмом“: цар Теодосије забранио је турнире.

Ко је стигао до Илиона, града Пријамовог, сматрало се да је „светски путник“. Овде су некада, као и 2.000 година касније, могла уз плаћу улазити да се разгледају бојна поља или купе „успомене“. Још пре наше ере постојала је читава индустрија „успомена“ — можда и „тројански коњ“ у минијатури као поклон за сина или као маскота у „колима за далеко путовање“.

Метална „сестра“ истовремено мери крвни притисак и температуру и убележава их на болеснички картон

РОБОТ »БОЛНИЧАР«

Један необичан изум јапанских научника побудио је велико интересовање грађана главног града.

Недавно је изложено у неколико специјално саграђених изложбених просторија у разним крајевима Токија, неколико „робота-болничара“. То је најновије дело јапанског научника за електронику Ташадe, који је већ дао наших неколико врло значајних придлога из области електронских аутомата, а пре свега разних врста робота.

Овога пута млади научник је конструисао робота да би олакшао једну специјалну врсту службе по болницама и клиникама. По његовом тврђењу робот ће се брзо и лако исплатити.

Његов „робот-болничар“ замењује читаве екипе болничарки и болничара, јер он на притисак дугме та лако и једноставно, електронским путем врши ове послове: мери непогрешиво крвни притисак

болесника; мери температуру коју једновремено и убележава на специјалном картону и оставља болеснику да сам покаже лекару; мери пулс.

Болесници који су први били „жртве“ ове металне „сестре“ — састављене од компликованих уређаја и жица — необично су задовољни, не само због тачности мерења већ и због једног специјалног преимућства којим је професор Ташадa усавршио свој изум: сва та мерења се врше једновремено.

Лекари токијских клиника и болница задовољни су радом овог спретног и корисног робота који чини невероватне уштеде у времену и даје непогрешиве резултате. Болничко особље сада обавља друге послове које не може — бар за сада — да врши робот.

Према изјавама лекара, ниједно од ових мерења не треба да буде поновљено пошто је механизам „робота-болничарке“ вео-

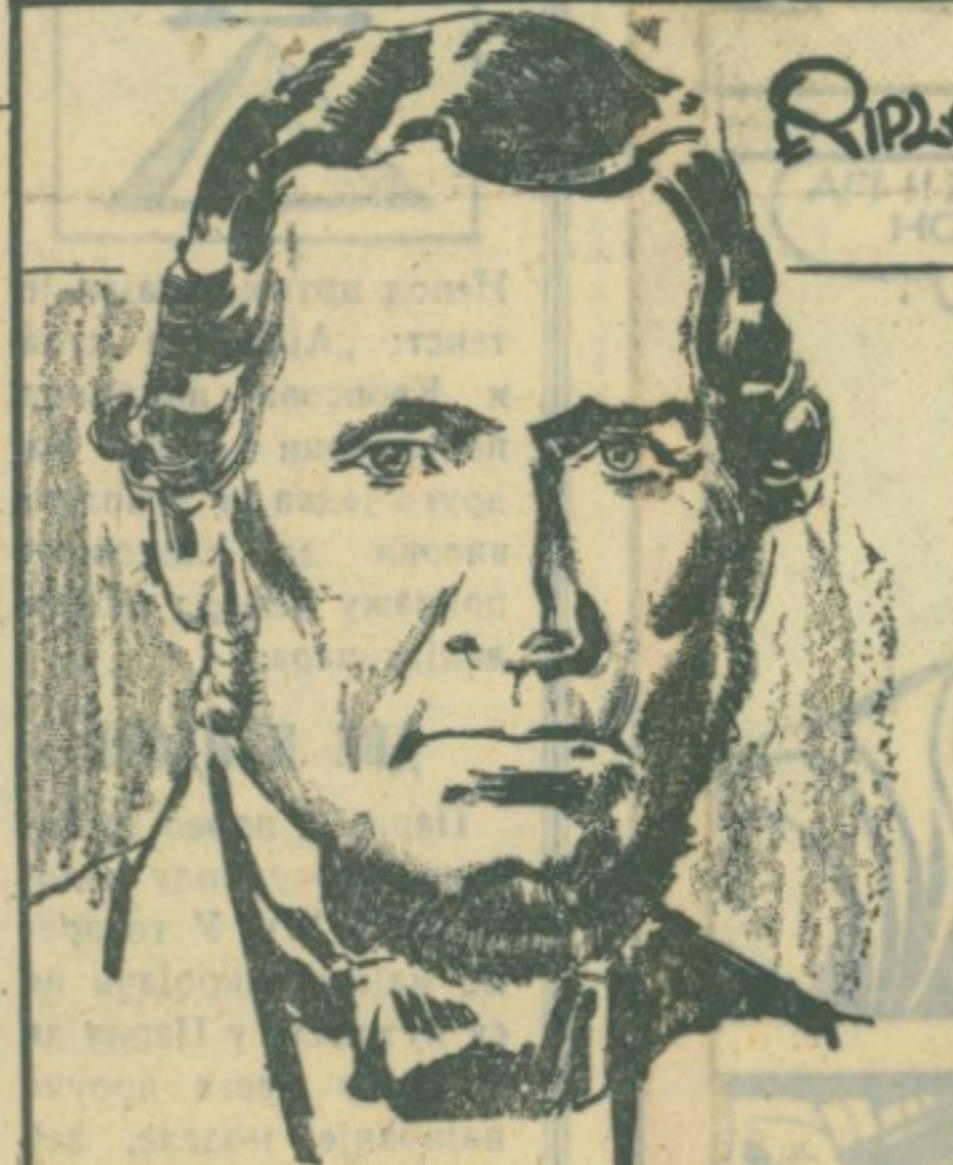
ма прецизан и искључује сваку грешку.

После овога професор Ташадa — коме је данас тек тридесет пета година — намерава да угради у свој робот још један додатак: електронску писаћу машину, тако да кад пацијент изговори своје име и презиме, и подвргне се једновремено троштруком мерењу: добија одштампану „посетницу“ са тачним подацима о себи.

На изложбама ови „роботи-болничари“ засада у весељавају токијске грађане јер је сваком посетиоцу, који зажели, допуштено, потпуно бесплатно, једно, два или сва три мерења.

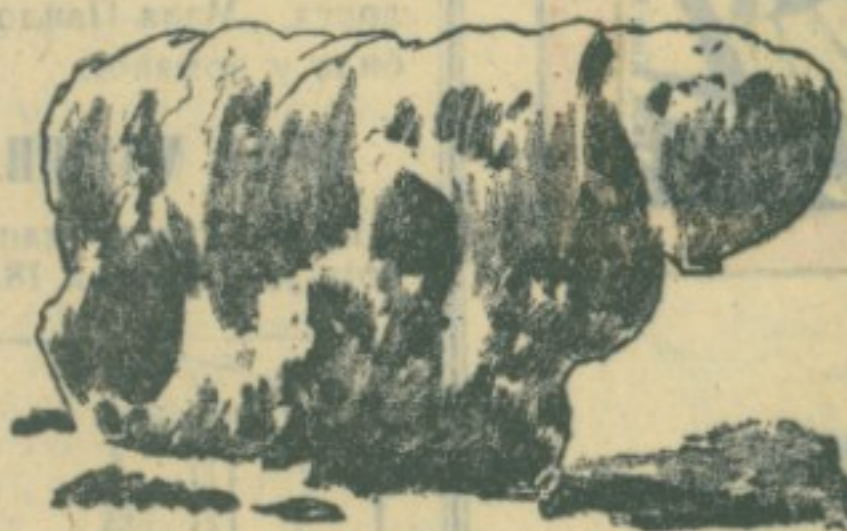
„Робот-болничар“, испробан прво на Универзитетској клиници за хирургију у Токију, положио је испит: за време операција је вршио беспрекорно сва мерења.

Ripley's Веровали или не!

ЏОН КОМЕН ИСТЛЕК

ИЗ КАРПЕНТЕРС ЛЕНДИНГА (САД)
ПРОСЛАВИО ЈЕ ЗЛАТНУ СВАДБУ СА СВОЈОМ ДРУГОМ ЖЕНОМ
6 ОД 10 НЕГОВЕ ДЕЦЕ
ТАКОЈЕ СУДОЧЕКАЛИ ДА ПРОГЛАВЕ СВОЈЕ ЗЛАТНЕ СВАДБЕ

НАДГРОБНИ СПОМЕНИК КРАВИ
НА ОБАЛИ АФРИЧКОГ ЈЕЗЕРА
ЦАНА
ПОСТАО ЈЕ ЗА ВРЕМЕ СТРАХОВИТЕ ОЛУЈЕ КАДА ЈЕ УСКОВИТАНИ ПЕСАК ЗАТРАПО И УГУШИО ЈЕДНУ КРАВУ СТВРДНУВШИ СЕ ОКО ЊЕ КАО КАМЕН

ЦРКВУ

У АУСТРИЈСКОМ МЕСТУ ВИНАУ САГРАДИЛА СУ 1877 ГОДИНЕ ДВА БРАТА
ДА БИ СЕ ОГЛОБОДИЛА КАМЕЊА КОЈЕ СУ ИЗОРАЛА НА СВОЈИМ ЊИВАМА

НОВАЦ ЗА СИГУРНОСТ

ЏАКОВЕС, ЗЛАТНИ ЕНГЛЕСКИ НОВЧИК СТАР ОКО 350 ГОДИНА ЧИСТА ЈЕ ВРЕДНОСТ ОКО 6.000 ДИНАРА, ДОБИЈА СВАКИ НОВИ ПОРОТНИ СУДИЈА У ПУКЛАСЛУ-НА-ТАОНУ ПРЕ НО ШТО ПРИМИ ДУЖНОСТ.
ОБИЧАЈ ПОТИКЕ ИЗ ВРЕМЕНА КРАМА ЛЕМСА I КАДА СУ СУДИЈЕ ДОБИЈАЛЕ ЗЛАТНИК ДА КУПЕ СЕБИ ПУШКУ И УНАЗМЕ ТЕЛЕСНЕ ЧУВАРЕ

ЖЕНА КОЈУ ЈЕ ЛОПОВ ВРАТИО У ЖИВОТ

МАРГАРЕТ ЕРСКИН (1647-1725) ИЗ ДРАЈВБОРА, У ШКОТСКОЈ, НАПРАСНО ЈЕ ПРЕМИНУЛА 1674 ГОДИНЕ И БИЛА САХРАЊЕНА У ПОРОДИЧНОМ МАУЗОЛЕЈУ ИСТЕ НОКИ, КАД ЈЕ НЕКИ ЛОПОВ ПОКУШАО ДА ЈОЈ СЕ ПРЕТА СТРГНЕ СКУПОЦЕН ПРЕТЕН „ПОКОЖНИЦА“ СЕ ПРИДИГЛА У КОВЧЕГУ И ВРИСНУЛА!
ПОСЛЕ ТОГА ЖИВЕЛА ЈЕ ЈОШ 51 ГОДИНУ

ЛАБУ, ЦЕК

ЖИВИ У СЕНТ ЏЕМС ПАРКУ У ЛОНДОНУ ВЕК 70 ГОДИНА

ПОСАО И КАРТОГРАФИЈА

„У данашње време, када се сваки час образују нове државе, издавање географских карата постало је један од

најризичнијих послова на свету. Само на картама Африке изгубили смо за последњих неколико година десетине хиљада долара“ — жале се амерички издавачи мапа и атласа.

ДВА МИНУТА БИОЛОГИЈЕ

Проучавајући мишеве у лабораторијама научници су дошли до закључка да миш више од половине свог живота проведе „за тоалетним столом“ чистећи своје крзно и умивајући лице шапцицама.

Неке врсте гусеница крећу се тачно по трагу који за собом оставља гусеница-предводник. Један природњак, који је запазио ту њихову особину, извео је необичан опит: успео је да наведе неколико гусеница да се током читаве седмице крећу у круг око једне вазе са цвећем.

ПАПАГАЈИ И ТЕЛЕВИЗИЈА

Њујоршка телевизија увела је недавно специјалне емисије за папагаје. Програм ових емисија обухвата курсеве енглеског и још неких других језика. Узрок необичне и „дирљиве“ бриге о развоју ових птица је следећи: у Њу-

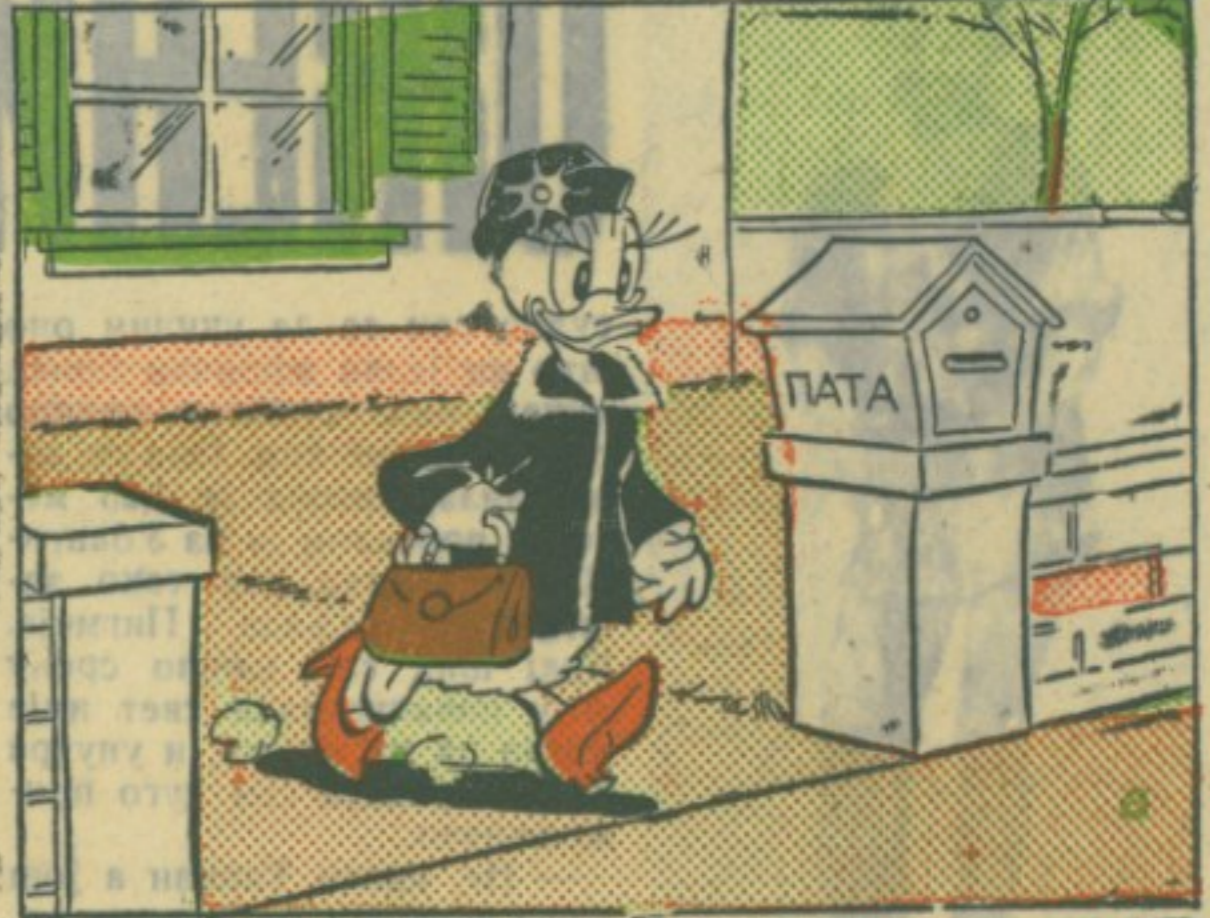
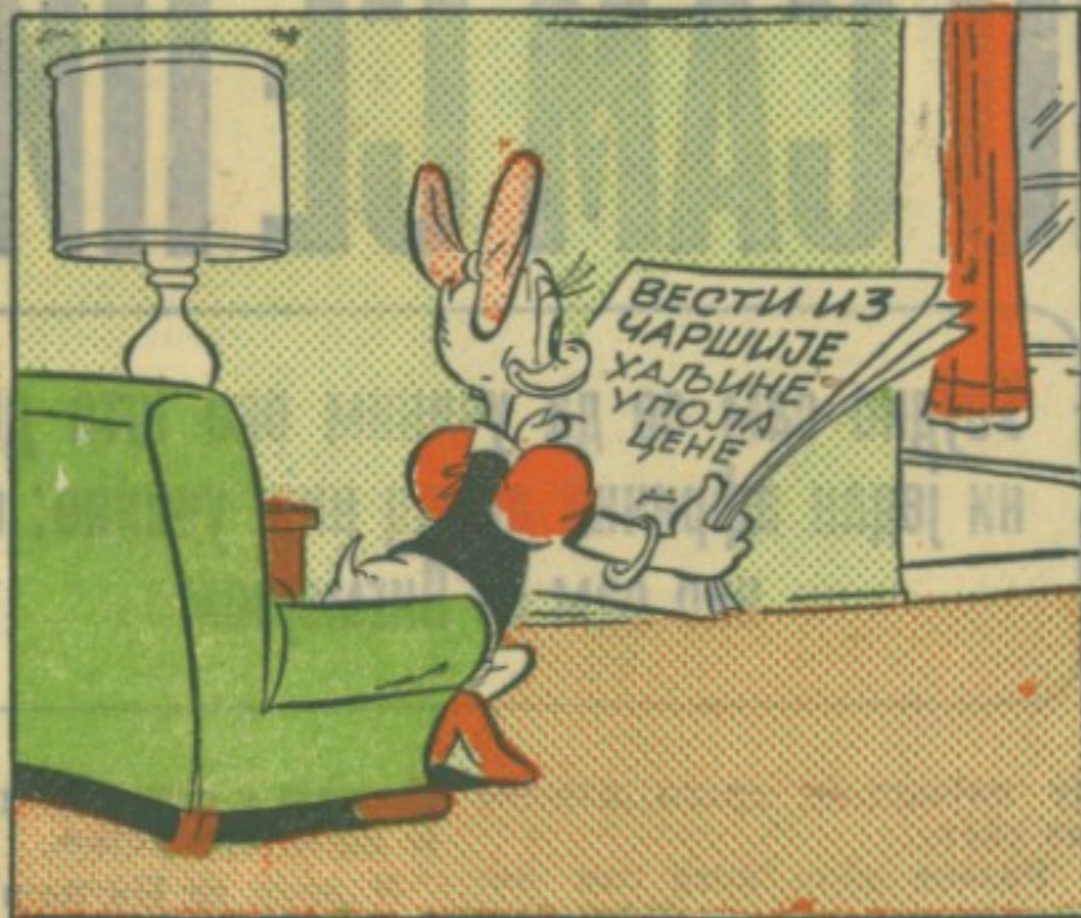
јорку данас има око милион папагаја који још не умеју да разговарају са својим господарима. Свакодневни курсеви језика треба да оспособе папагаје за свакодневне разговоре у дому у коме се налазе.

САМО ЗА АМАТЕРЕ

Двојица новинара из града Берлингтона у америчкој савезној држави Висконсину основали су међународни „Клуб лажова“. Данас ова организација има неколико хиљада чланова из Америке и неких европских држава. Да би неко био примљен у клуб и добио титулу „квалификованог лажова“ неопходно је да

поднесе „жирију“ измишљену причу која даје утисак истине. Клуб не прима у своје чланство професионалне дипломате и политичаре, јер је, како његови оснивачи изјављују, намењен искључиво аматерима.

МАРГАРЕТА ПЕРЕ

Кампања против уласка жена у високу установу, Француску академију наука, одавно се води. Ипак је једна жена, Маргарета Пере, успела да добије титулу дописног члана.

Ово је тим већи догађај што Француска академија наука не признаје значај ни романсиеркама, па чак ни чувеној Марији Кири која је добила Нобелову награду 1911. за проналазак радијума.

Отац Маргарете Пере је погинуо 1914. године и оставио скромне приходе мајци која је морала да се мучи са петоро деце. Није било ни говора да се Маргарета упише на универзитет. Запослила се као лаборанткиња у лабораторији Марије Кири, радиле заједно с Фредериком Жолном Кири који

ла узбуђена држећи у епрувети први радиоактивни елемент, разумео би шта је то за њу значило. И Маргарета Пере је доживела у тој истој лабораторији узбуђење када је 1939. године утврдила да је „виргинијум“ произ-

вод распадања радиоактивног елемента активнијума. Зашто Маргарета Пере није изабрана за сталног члана Академије? „Зато — одговарају мушкарци — што би било врло смешно кад би се једна жена појавила на седници у одећи опшивеној златом, с трогорним шеширом на глави и с мачем о бедру.“

Маргарета Пере присуствовала је само седницама које се држе понедељником, у обичној хаљини. На званичне седнице, када се носе трогорни шешири, она нема приступа. Тренутно, међутим, она може да присуствује каквим седницама јер се налази у Ници на лечењу.

— Радujem се — рекла је она кад је недавно сазнала за избор — и надмам се да ћу ускоро оздравити јер данас медицина располаже одличним лековима.

— Ниј Пјер ни Марија Ки-

ри нису били свесни опасности која им је претила од радијације. Једном приликом је познати научник Бекерел узео од Марије комад уранијума, ставио га у џеп од прсника и ту га заборавио. Не дељу дана доцније показао је Марији једну ручу на тканини али и на којој. Отада су почели озбиљније да поступају.

— Научник који није у исто време и уметник не може да дође до открића — каже Маргарета Пере. — Наука има огромну драж и лепоту. А научник у својој лабораторији није само практичар, већ дете које открива чуда и лепоту природе.

— Францијум је елемент на 87 месту у периодном систему елемената. Открио га је 1936. године Хулубеј и дао му име виргинијум. Име францијум предложено је у новије време.

ЖАК МОНЖЕРЕ

ОЖЕНИО САМ СЕ ПИГМЕЈКОМ

Усудио сам се да учиним оно што досад ни један афрички црнац није учинио: оженио сам се Пигмејком

судио сам се да учиним оно што ни један афрички црнац никад није учинио: оженио сам се Пигмејком. Она се зове Мила, висока је 1,25 метара а пореклом је из Убанги-Шари. Постао сам тако заштитник хиљаде Пигмеја. Крај њих сам нашао срећу коју цивилизовани свет није могао да ми пружи, и унутрашњи мир који сам дуго прижељкивао.

— Не, нисам Тарзан а још мање афрички Лауренс — рекао сам једном истраживачу. — Дошао сам у Лиџомбо, мало село у Убангију, као директор плантаже. То је последња тачка где се гаји кафа пре непроходних шибљака земље Бајенга. А једног дана сам ипак изабрао шибљак. Сви су се чудили како сам могао да се пробијем до те земље, јер ни сами Булабаси никад нису прешли границу високог Санга за време догађаја у Конгу. Ниједан пустиолов се није усудио да иде у потрагу за изворима дијаманата — за које су знали само Пигмеји — а они израђу-

ју најчистије драго камење на свету.

Разлог због кога сам дошао у ово место, међу овај чудан свет, врло је једноставан: волео сам их.

Пигмеј за црнца представља гониоца дивљачи. И они заиста имају јако развијено чуло мириса као и све дивље животиње. Понекад ми је један пријатељ указивао на одређену тачку на 200 до 300 метара испред нас: „Цитатунга“. То је име једне чудне антилопе коју је природа облачила тиме да је готово неприметна у природи. Зато је и на зивају антилопа-камелеон. Може се мирно проћи на један метар од ње, а да се не запази. Једино јако развијен њих

Пигмеја у стању је да открије њено присуство.

У лову се Пигмеји хватају у коштак са усамљеним слонам као и са бесним биволем. Али, ову храброст подстиче њихово тајно оружје: отров. Стреле су им натопљене отровом који добијају од

бна жена да ми кува. Мила је била погодна личност за то.

Ова жена од 17 година давала ми је осећај снаге, умела је да се насмеши кад ми је била потребна утеха и да се дискретно повуче кад бих желео да останем сам. У то време никако у њој нисам гледао жену. Волео сам једну девојку у Француској с којом сам се редовно дописивао. Писма су дуго путовала пиригом али ипак доспевала до мене.

Чекала ме је

После две године напустих земљу Бајенга да бих се вратио у Француску и оженио

МИЛА

кад већу гаранцију и солидност заједничком животу младог пара него све административне формалности.

Одлучих да саградим већу колибу, али приметих неко узбуђење код Пигмеја који су иначе тихи. Мама Н'Жила ми објасни:

— Чувај се духова. Твоја колиба има само једна врата и они ће одмах знати на која треба да уђу.

Пигмеји граде округле колибе од лишћа, у којима се не може остати стојећи, са више улаза да би заврвали духове.

— Не брини, Н'Жила — рекох — јачи сам од духова...

Ти, велики врач

Ове моје речи су имале неочекиване последице: Пигмеји су престали да граде округле колибе. На територији од неколико хиљада километара вест је пренесена там-тамом и примљена без поговора.

— Бели баба је бог, он је растерао зле духове.

С великим стрпљењем сам учио Милу француски. За узврат, научио сам нешто мало санго-санго дијалекта који се употребљава у Централној Африци. Сад сам већ могао и да разговарам са својим пријатељима. Учио сам их плетарском занату, ткању. Њихово здравље је боље него осталих Црнаца. Лепра, рак рана Африке, њима је непозната. Једино их напада славања болест и завршава се трагично. Донео сам собом неке серуме против ње и са успехом лечо болеснике.

— Ти, велики врач — рекла ми је Н'Жила без имало љубоморе. — Село ће да изврши припрему.

Припрема кад се крунише „велики врач“ састоји се код Пигмеја у томе — да три дана остану крај леша гориле... и онда побегну.

Мила ми је рекла да се одрекнем те почести и ја сам одбио ову њихову понуду.

— У праву си — признаде Н'Жила — треба да се чуваш опасности... Крокодили кајмани свете реке су ми највише једно рођење у твојој колиби.

„Дете? Постаћу отац?“ — признајем да дотле нисам мислио на ту могућност: прво дете рођено од оца белца и мајке Пигмејке да буде моје! Њихова новорођенчад су била толико мала да би стала у шаку. Колико су тешка? Највише килограм и по. Да ли ће моје дете личити на њих или на мене?

Шта треба да урадим? Кад год бих се вратио из лова, Мила би ставаљала своје руке на моја рамена, на груди, на мишице. Ови гестови стари као њихов свет значе: „Вратио си се жив и здрав“. А та њена срећа вреди више од свега!

Један истраживач је дошао да нас гледа као неко чудо. Он упита Милу:

— Да ли сте љубоморни? Дуго је размишљала док није одговорила:

— Сви воле мог мужа. Кад би му се нешто догодило, ја бих умрла. И сви би Пигмеји умрли. А кад је он срећан ја постајем највиша жена на свету.

Исповест Жака Монжера и сви његови документи односе се на обичаје Пигмеја. Прикупљени су на лицу места, приликом његове последње експедиције у Убанги са истраживачем Феликсом Монталоном стручњаком за афричка питања и питања Блиског Истока.

Неко је рекао да љубав покреће планине. Ја у то верујем. Тамо где се сада налазим, моји лични подаци немају никакву важност, али некад сам се звао Жак Монжере, рођен у месту Анесију у Француској, 1929. године. Имам плаву косу, плаве очи, висок сам 1,80 м а у-

ГРАД НА ПУСТИЊСКОЈ ОБАЛИ

За мали чилеански град Арику све до недавно многи од нас нису ни знали. Али, откако се сазнало да ће се неке утакмице за првенство света у фудбалу одржати у Арици, почело је да се буји интересовање за овај далеки град о коме се, сем имена, и данас у Европи не зна много. Овде доносимо кратку репортажу совјетског новинара Татјинчева написану као одговор на многобројна писма читалаца часописа „Око света“ који су желели да дознају нешто више о граду у коме ће играти њихова фудбалска репрезентација.

Име Јужне Америке обично се везује с визијом дунгли, великих река и неприступачних Анда. Али, ја сам по Јужној Америци морао да путујем кроз пустињу.

Чим смо на путу за Арику напустили мали перуански град Такно почела је пустиња. Пут води дуж обале Тихог океана покривене ситним,

суседним улицама преовлађују приземне глинене кућице с равним крововима.

Пре пет-шест година Арику су називали „умирућим градом“. Он није могао да издржи ни својих 15.000 становника. Воде није било — мерили су је на литре, као најскупоценије вино. Подземне питке воде овде нема. Кише не падају. Вода је долази-

трговине, други — да би ту јевтино купили робу, коју ће после, у другим градовима, препродати уз огромну зарату. Прве године после проглашења Арике за слободну трговачку луку, у граду су постојале свега две-три мале гостионице и приспели трговци спавали су на каменним клупама на скверу, грчевито стежући рукама бућеларе набијене новцем.

Арика је нагло почела да цвета. Подигнуте су нове трговине, гостионице, ресторани. Реконструисан је планински водовод. Име до недавно мртвог града стало се све чешће појављивати у чилеанској и светској штампи.

Ових дана Арика ће видети „високи фудбал“: у борби за право учествовања на финалним играма за првенство све-

ТРГ У АРИКИ

готово белим песком. Океан се лагано њише, као да љуљушка своје зелене таласе с белим крестима. Али, лепоте природе не привлаче путника. Он жели да пређе пустињу и нађе се под кровом где му песак неће шкрипати под зубима...

Арика лежи на обали океана, у подножју невисоких пешчаних брежуљака. На једном од њих стоји стара тврђава коју време растаче: ждрела некад страшног оружја напола су затрпана песком, а гвозђем окована тешка врата накривљена су на зарђалим шаркама.

Из тврђаве се град види као на длану. Централна улица сече га на два дела. У

ла у град с далеких планина и ако би се изненада догодио какав већи квар на примитивном постављеним цевима, морали су је довозити у цистернама — железницом или бродовима.

Становници Арике могли су да се баве само ситним занатима или да раде у луци преко које се извозе олово, волфрам и антимон који се добијају у рудницима северног Чилеа и Боливије.

Не тако давно Арика је проглашена за слободну луку — ту је дозвољено продавати робу из разних земаља без царине. Из свих крајева Чилеа у Арику су нагрнули снажљиви трговци. Једни — да би у њој отворили нове

та, овде ће да одмере снаге тимови Колумбије, Уругваја, Совјетског Савеза и Југославије.

Од дана кад се у Арици са сигурношћу дознало о доласку страних фудбалера, живот читавог града потчињен је овом догађају. Изграђен је стадион, а земља за фудбалско поље морала се бродовима довозити из средишњих области Чилеа, удаљених хиљадама километара. Када се насипањем добио слој земље дебело пола метра посејана је нарочита трава отпорна на сушу. Трава је изникла и сада становници овог пустињског града уживају у њој као у најлепшем и најређем егзотичном цвећу.

ПИГМЕЈСКИ ЛОВАЦ

лишћа једне биљке и од њега и највећа животиња мора да падне. Једног дана сам однео неколико листова те биљке једном лекару и он ми је после анализе рекао да садрже „страфонтисус“, последње откриће модерне науке.

Чувај се гориле!

Чак се и црнци нелагодно осећају у присуству ових малих људи. Они су једина бића на свету која тврде да су у директном сродству с горилом. И зато ниједан њихов човек не би потегао стрелу на свог длакавог „рођака“.

За Пигмеје сам ја постао природни савезник, ловац, и као такав заслужио сам да будем укључен у њихову заједницу. Моја пушка ми је прибављала велико поштовање, а они су је, у недостатку одговарајуће речи, назвали „одличан лек“.

У овом племени је друштво на организација једноставна. Способни мушкарци иду у лов, а плен деле сви на равне части. Ту нико никад не ставља никакве примедбе. Ако по ставите неко питање — требаће два или три дана да бисте добили почетак одговора. Појам ауторитета практично и не постоји, чак ни за поглавице. Једина личност која нешто нарочито представља у селу је врачара... За све њих, то је „мама“, мајка: она лечи, порађа жене и, што је чудновато, зна свим поданицима тачне године, иако то ни они сами не знају.

Кад сам се настанио у пигмејском селу, имао сам утисак да сам постао слободан човек. Чинило ми се да ћу се укључити у једно послушно друштво чији се закони разликују од наших, али су много правичнији.

Благодарени врачари упознао сам Милу. Пошто сам живео сам, Н'Жила, „мама“ села, закључи да ми је потре-

се. Мила ме је испратила до реке низ коју сам се спустио пиригом.

— Да ниси тужна, Мила, што одлазим? — упитах.

— Нисам, — одговори она. — Ти ћеш се ускоро вратити и то заувек.

У Француској, преко сваког очекивања, чекао ме је изненадни и болни раскид. Моје одсуство, које је требало да буде дефинитивно, трајало је само 15 дана.

За време пута, у авиону, мање сам мислио о несрећи коју сам доживео у Француској него на радост што ћу опет видети Милу с њеном искреношћу, љубављу и њеним шестим чулом које увек погађа моја душевна стања.

Чекала ме је на обали реке. Био сам најсрећнији човек на свету и донесох одлуку да се њоме оженим.

Венчање код Пигмеја није праћено никаквом церемонијом. Оно се састоји само у прећутном пристанку читавог племена. Одох до маме Н'Жила, врачаре. Мела је биљку маниоку пред својом колибом и кад стигох чак ме није ни погледала. Да бих привукао њену пажњу дадох јој не колико поклона које сам донео. Она ми се љубазно захвали тврдећи да јој ништа није потребно али јој очи засвете тлеше кад угледа кутију с цигаретама. Није знала шта је то и ја јој показах како ће да употреби. Пушила је с великим уживањем и тако је лед пробијен.

— Мила је најбоља девојка у племену — рече ми она. — Знам да те воли а ти то и заслужујеш. Она ће бити твоја жена и ја ћу то објаснити читавом селу.

Могао сам се отада сматрати њеним мужем. Ова једноставност заснована на поверењу и поштовању свих из пигмејског племена даје не-

ЗРНА ЗНАЊА

Из збирке
gega Сџаје

Боље је мршаво поравнање но скупа парница. (Грчка пословица).

Ако један отац храни десеторо деце ипак је боље, него ако њих десеторо хране једног оца. (Пословица)

Кад човек падне свако га гура. (Пословица)

Плати унапред ако хоћеш да ти се нешто лоше уради. (Пословица)

Не постоји ни једна рибица која се не нада да ће једног дана постати кит. (Данска пословица)

Позајми само онолико нов-

ца колико можеш да изгубиш. (Пословица)

Не потцењуј никад снагу и способност свог непријатеља. (Пословица)

Најлепши од свих поклона је победа оног ко ти га даје. (Пословица)

Није важно да човек зна много ствари, већ да уме корисно да их употреби. (Грахам)

Признати грешку није увек мудро, јер може да буде злоупотребљена. (Шницлер)

Највеће тешкоће се појављују тамо где их не тражимо. (Гете)

Људи који се никад не варају мртви су. (Портер)

Ако позајмиш мало новца — стичеш дужника, а ако позајмиш много — непријатеља. (Публијус Сиријус)

Не пружај никад толико руку да је не можеш повући. (Скот)

Нико није кажњен за оно што мисли. (Емерсон)

Плашљив пас јаче лаје но што уједа. (Грахам)

Запажајући туђе грешке човек може да исправи своје. (Лабор)

Лако је бити издашан с туђим новцем. (Платон)

Мишљења се мењају а карактери само развијају. (Дизраели)

Смучарски шампион Тони Зајлер је одлучио да своју животну судбину веже за позорницу.

После доброг успеха који је постигао у снимању 12 филмова лаког жанра, шампион витког стаса и допадљивог лика жели да се посвети драми. Добио је већ и ангажман у једном од најпознатијих швајцарских позоришта у Луцерну где ће наступити у септембру ове године. Директор позоришта Хорст Греко предвиђа да ће бивши олимпијски ас постати један од најбољих младих глумаца.

Као што је познато Зајлер је своје три последње титуле светског шампиона освојио у Бад Гаштајну 1958. године. Исте године је снимио филм „Црна стрела“ и ставио печат на своју каријеру спортисте. Зајлер је тада био на врхунцу и оправдано се надао да ће и у Скво Валију као и на ранијим светским такмичењима побрати ловорике. Међутим, непоуступљиви председник аустријске смучарске федерације др Ото Лоренц принудио је Зајлера да се повуче са смучарске стаје под претњом да ће га иначе доживотно дисквалификовати.

Блиставе успехе у спорту Зајлер није могао да надокнади тријумфима пред камером. Јер, он је родом из Тирола, има лош нагласак и мало круто држање спортисте. Али он је и на даскама био упоран и почео је свим жаром да проучава драмску

КАРИЈЕРА ТОНИ ЗАЈЛЕРА

ПОШТО ЈЕ ПОКУШАО СА ФИЛМОМ, ШАМПИОН У СМУЧАЊУ ОДЛУЧИО ЈЕ ДА СЕ ОТИСНЕ НА... ДАСКЕ. АЛИ, НЕ ТРЕБА ЗАБОРАВИТИ ДА ПОЗОРИШНЕ ДАСКЕ МОГУ ДА ВДУ ИСТО ТОЛИКО КЛИЗАВЕ КАО И СМУЧАРСКА СТАЗА...

вештину. Наставници су му били швајцарски глумац Хајнрих Гретлер и чувени немач-

ки позоришни глумац Густав Кнут.

Завршио је затим школу за драмску уметност у Берлину, а у међувремену снимио филмове у Аустрији, Швајцарској, Немачкој и Јапану. Неки су му донели лепу зараду. Доказао је да има талента. Сада га очекује највећа проба на даскама ревномираог луцернског позоришта.

Али он се показао и као врло умешан послован човек.

У Кицбихелу је саградио луксузан хотел којим управља његова мати, држи знатан део акција једне луксузне текстилне куће у Италији и снимио је више плоча које су се одлично продвале. Питање је да ли ће Зајлер постићи неки значајнији успех као драмски уметник. Познато је да су готово сви спортски шампиони на позорници, пред камером или као певачи претрпели фијаско. Европски шампион средње категорије Баби Шолц је као певач шансона извиждан у Есену. Познати француски фудбалер Жист Фонтен није био боље среће као шансонир, а француски смучар Ги Перија снимио је на плочама неколико твистова али чак ни његови најбољи пријатељи нису могли наћи реч

После успеха у 12 филмова Тони Зајлер жели да постане озбиљан позоришни глумац. Сви спортисти који су до сада окушали срећу на филму, или као певачи, доживели су неуспех

похвале о његовим креацијама. Швајцарски смучар Киблер је упркос великој популарности коју ужива у својој домовини извиждан као играч у варијетету. Најзад, француски бициклистички шампион Лујзон Бобе је такође окушао срећу као певач забавних мелодија. Међутим, он је певао толико рђаво да се дворана празни-ла кад год би се он појавио на подијуму.

Мале занимљивости

Специјалисти Уједињених нација који се баве проучавањем броја људи на нашој планети, већ су исправили своја предвиђања донета 1958. године: пораст становништва је сваки даном све већи. Човечанство ће прећи број од 4 милијарде не 1980. године како се предвиђало, већ 1975. Прегнозе за 2000. годину, то јест за наредних 38 година, кажу да ће на земљи живети 6 милијарди и 900 милиона становника. Сваког дана се рађа на свету 140.000 људи. Економски и индустријски развој ће успорити вероватно наталитет, али лагано, веома лагано. Проблем исхране постаје питање „Број 1“ ако се не побољшају методе обрађивања земље.

Један француски пољопривредни стручњак је добио нову врсту пиринча мењајући наследне особине семена под дејством гама зракова из кобалтне бомбе. Принос је повећан за 50% а кратке стабљике су отпорније од досадашњих дугачких.

Енглески часопис за медицину донео је недавно чланак у коме пише да непрекидно удисање разних испарења а нарочито киселина за препаирање женске косе доводи до обољења а покаткад и до смрти. Специјално шкољиво делује супстанца поливинилпиролон, текући састојак ових производа.

Према једној недавно спроведеној анкети у Шведској „појас сигурности“ за возаче је показао да је у 210 саобраћајних несрећа 98 пута избегнута опасност, а у других 25 случајева појас је спречио да повреде буду опасније. Према томе у 60% случајева појас зао се као користан.

Једно енглеско издавачко предузеће пустило је у продају лепе шарене честитке за псе. Међу њима их има за сваку прилику: за рођендане и за честитање принова „срећним четвороножним родитељима“. Код Енглеца, који су познати по својој љубави према животињама, нарочито псима, ове необичне честитке имају велику прођу.

ПИЛОТ ЗА МЕСЕЦ

МАККОРДОВА ВАЗДУХОПЛОВНА БАЗА...

У ЦЕНТРУ ЗА САТЕЛИТЕ...

СВЕ МОРА ДА БУДЕ У НАЈСАВРШЕНИЈЕМ РЕЛУ, ГОСПОДО! СВЕ!

КАД БИСМО САМО МОГЛИ ДА САВЛАДАМО ОКУЛАРАГРВИЧНЕ ИЛУЗИЈЕ...

НИ ПОСАДА НИ ПУТНИЦИ НИСУ ЗНАЛИ ДА СЕ У МЛАЗЊАКУ КОЈИ ЈЕ ЛЕТЕО ЗА САН ФРАНСИСКО НА ЛАЗИ, НАЗВАЈНИЦИ ЧОВЕК У ЗЕМЉИ

ОХ!

КАПЕТАН РИЧМОНД ТАЛБОТ, СТРУЧЊАК ЗА КОСМОНАУТИКУ, СТРАХОВИТО СЕ МУЧИО...

ОХ!

КАД БИ ДРУГИ ЗНАЛИ ДА АСТРОНАУТ КОЈИ ЋЕ КРОЗ ТРИ ДАНА ДА ПРЕДУЗМЕ „ВЕЛИКИ СКОК“ ПАТИ ОД ВИСИНСКЕ БОЛЕСТИ...

ПРОБАЈТЕ ЈЕДНУ ПИЛУЛУ. БИЋЕ ВАМ БОЛЕ!

НЕЋЕ МИ ПОМОЌИ... КАО ШТО МИ НИШТА НЕ ПОМАЖЕ... АЛИ...

ЧИМ ЈЕ КАПЕТАН ТАЛБОТ ПРОУТАО ТАБЛЕТУ, СЕТИО СЕ...

НЕ РАЗГОВАРАЈТЕ С НЕПОЗНАТИМ ОСОБАМА! ТО МОГУ ДА БУДУ ШПИЈУНИ!

ОХ!

НАГЛО СЕ ОКРЕНУО, АЛИ ДЕВОЈКА ЈЕ БИЛА НАПУСТИЛА СВОЈЕ СЕДИШТЕ...

КО ЈЕ ОНА? ЗАШТО ЈЕ...?

ШТА ТО ОНА ЧИТА?

ДА БРЗО И ЛАКО НАУЧИТЕ ЕНГЛЕСКИ

НАСТАВИТЕ СЕ

ТАЈАНСТВЕНИ НЕСТАНАК

Уочи отварања светске изложбе стигле су у Париз из Бомбаја две жене, мајка и кћи. Из хотела у коме су одселе мајка је нестала

С времена на време, у свету се догађају случајеви који превазилазе и приче које само нечија усијана машта може да измисли.

Ево једног интересантног који је у своје време изазвао многе полемике и готово довео до дипломатског инцидента. Али не само тада, почетком овог века, већ и касније он је интересовао многе писце тако да је о њему написано неколико књига, између осталих Белок-Лондса „Ко је била Хелен Кас“.

Пре неколико година британски продуцент Ренк је снимно филм на ту тему.

Ево како је „Лондон дел мејл“ описао цео овај заиста невероватан случај, из нарочитих разлога не наводећи имена главних личности.

У Марсеју су априла месеца 1900. године стигле из Бомбаја мајка и кћи. Старија жена, удовица вишег британског официра после мужевљеве смрти се враћала у домовину да презме управу над његовим имањем. Како је и иначе морала ићи у Париз да потпише нека документа о наследства, а и због наваљивања своје седамнаестогодишње ћерке да посети Светску изложбу која се управо отвара, удовица је телеграфисала да јој се резервише соба у неком бољем хотелу.

Путнице су биле пресрећне када су обавештене, да упркос огромној маси туриста који су просто окупирали Париз због Изложбе, могу да добију у хотелу Гријон а-партман чији је прозор од собе гледао на трг Конкорд. Дуги прозори су били окре-

нути на узану терасу која се пружала дуж целог спрата као какав мало шири симс. На прозорима су биле тамножуте сомотске завесе, тапети ружичасти, а на камину је стајао старински сат који није радио. Девојка се касније врло добро сећала свих детаља и по стотину пута их понављала, али јој нико није веровао.

Убрзо после доласка у Париз мајци је позлило и девојка је позвала хотелског лекара. Био је то мали изборани човечуљак чије се лице једва видело иза великих окрва. У рупици његовог капута стајала је не баш много чиста розета ордена Легије части.

Пошто је, озбиљна лица пажљиво прегледао болесницу и ставио је у кревет, позвао је младу девојку на страну и рекао јој на слабом енглеском језику да је стање њене мајке врло озбиљно и да никако неће моћи следећег дана да наставе пут за Енглеску.

Обећао је да ће учинити све што може да болесници помогне али је замолио девојку да оде његовој кући и донесе један лек, који ће јој дати његова жена. Објаснио јој је да станује на другом крају града и да нема телефон, а због гужве у граду није се могао ослонити ни на кога другог.

Написао је цедуљу својој же ни на француском језику и девојку отпустио до хола. После дуге и врло жучне полемике, од које млада девојка није разумела ни речи, директор хотела ју је до-

вео до једних кола и објаснио кочијашу како девојку да одвезе на одређено место.

Стари фижакер се једва пробијао кроз масу света и како је касније сазнала често ишао заобилазним улицама. Када је најзад стигла до докторове куће чекала је читаву вечност да јој неко отвори, затим је докторова жена небројено пута прочитала цедуљу коју јој је муж послао, а онда је сместила девојку у наслоњачу у једној од соба и оставила је да чека. Тражење је тако дуго трајало да се девојка скоро расплакала од очајања.

Стотину пута се дизала и полазила ка вратима али се сваки пут враћала, не желећи да пође празних шака.

Најзад је добила боцицу са леком и кренула натраг. Повратак је трајао још дуже и завршио се када је тврдоглави кочијаш хтео да је искрца пред неким непознатим хотелом на тргу Вандом.

Изобезумљена, обратила се за помоћ једном младом човеку који је управо прелазно улицу у оделу које је јасно одавало да је Енглец.

Уз његову помоћ она се после неких десетак минута најзад поново нашла пред портиром хотела Гријон и затражила кључ од свог а-партмана. Али онај исти портир који јој је тог јутра љубазно пружио перо да се упише у књигу гостију погледао ју је безизразно и упи-
тао:

— Кога жели мадмоазел да види?

Девојка је осетила како почиње да је хвата паника као и у докторовој кући када је чула, иза затворених врата, како звони телефон и ако је он изричито рекао да га у кући нема.

На сва њена убеђивања портир је одговарао да је свакако погрешила јер је он никад у животу није видео, и да је сигурно одсела у неком другом хотелу. Дошао је и управник хотела који јој је онако љубазно помогао да нађе фижакер али је и он као и сви тврдио да она не станује овде.

Затражила је хотелску књигу где се својеручно уписала. Погледала је број 342, али нигде није било њеног рукописа. Стајало је само да је неки господин тај а-партман заузимао већ више дана. Док јој је портир показивао књигу, приметила је на његовом прсту прстен са великим црвеним камењем који је тако добро упамтила.

На њено инсистирање доведен је хотелски лекар, онај исти који је прегледао њену мајку и послао је по лек, али је он само слегнуо раменима и препоручио да се девојка одмори, уз нагласак који је могао значити да она вероватно није сасвим нормална. Њеном пратиоцу је рекао да је све што девојка тврди обична измишљотина и да никад није видео ни њу ни њену мајку.

Али, непознати кога је оследила на улици био је случајно један од секретара британске амбасаде, који је, макар колико му све што је чуо изгледало невероватно, веровао и ономе што је девојка испричала.

Алармирао је полицију која је одмах послала људе у хотел да испитају случај, а британска амбасада званично ноту у којој се расписује о судбини своје држављанке. Све то ипак није довело ни до каквог резултата. Девојци је управа хотела дала другу собу али је остала при тврђењу да она пре тога није ту одсела и да је по среди само нека забуна или превара. Полиција се брзо задовољила овим објашњењем и обавестила амбасату да ни-

каква њихова држављанка, па ни било која друга жена, није нестала из хотела Гријон. А и сама амбасада је, упркос секретарових напора, престала да се интересује за цео случај.

Међутим, Енглец је тврдоглаво покушавао да нађе решење тајне за коју је сада био убеђен да постоји. Због тога се и сам доселио после неколико дана у хотел Гријон. Касно ноћу кренуо је ходницима до места где се налазила соба 342 али је сада на њеним вратима био сасвим други број. Закуцао је. Није добио одговор. Чекао је скривен у холу више од сата а кад нико у собу није дошао отворио је врата калаузом. Било је очигледно да соба није настањена. Помоћу тепне лампе прегледао је унутрашњост и она се потпуно слагала са описом који је дала девојка. Више није било сумње. Она је говорила истину.

Једва је сачекао јутро а он да је, дошавши у своју канцеларију, написао дуг извештај са захтевом да француска полиција одмах изврши претрес хотела а нарочито собе из које је девојчина мајка нестала и поднео га британском амбасадору на потпис. Али ни у подне још амбасадор га није био потписао. Кад је већ мислио да ће поладети, секретар је био позван пред свог претпостављеног који му је објаснио целу ствар.

Хотелски лекар је приликом прегледа одмах установио да се стара жена није само преморила од пута већ да је из Индије донела тежак случај црне куге. Лекару је одмах било јасно да ако и једна једина реч о томе продре у јавност уништиће све напоре и новац уложене у организовање догле највеће светске изложбе. Стотине хиљада туриста који су дошли да потроше новац у Паризу побегли би преконоћ. Случај ове жене је могао да доведе целу земљу у врло озбиљну финансијску кризу. Уздати се у девојчину дискретност није се могло, и зато је француска полиција у договору са управом хотела решила да болесницу, која је ускоро потом умрла, склонити у јелну удаљену болницу док девојка буде одсутна. О свему томе, разумљиво, обавештена је и британска амбасада која је због савезничких веза са Француском одлучила да целој ствари прогледа кроз прсте али на жалост на рачун младе девојке која за тих неколико недеља замало није заиста изгубила памет.

Документи о овом случају дуго су били у тајним архивама париске полиције док их неки љубопитљиви и индискретни новинар није ишчепркао.

ПО СВАКУ ЦЕНУ

Туристичке земље се упињу на све могуће начине да повећају број иностраних гостију. Не изостаје у томе ни Западна Немачка. Једно мало туристичко планинско место, Гстад, својим посетиоцима нуди у току лета сле-

дећи комфор: голф игралиште, базен за купање са терасама које се загревају инфрацрвеним зрацима, тенис игралиште, две усничаке, ергелу с коњима за јахање, као и друге погодне услове за пријатан боравак и одмор.

Кад ракун пере рубље

НА СЛИКАМА: ТИПКА ПОКУШАВА ДА ИЗВУЧЕ ВОДУ ИЗ ВУНАРА ЗА ПРАЊЕ РУБЉА; ЗА МОМЕНАТ ПРЕКИДА ПРАЊЕ ДА ВИ ЗАУЗЕ ПОЗУ; НА РЕДУ ЈЕ ПРОСТИРАЊЕ РУБЉА ПО ТАРАВИ

У Москви се сваке вечери је од ових је позориште жи- 30 позоришта са познатим вотиња. Оснивач овог позоришта ма такмиче за наклоност публике. Међутим, најскромни-

један од најбољих дресера свог времена и највећи познавалац животиња.

Створио је 1912. године „Дуровљев врт“, неку врсту зоолошког врта, у коме су дресирани готово све врсте па са и многобројне ретке животиње из свих крајева света. Његова сестра Ана која му је за живота била асистент, основала је 1943. године „Позориште Дурова“.

После хиљаду година

Људи-жабе, службеници Националног музеја Данске, успели су да пронађу испред Скудделева хиљаду година стар викингски брод. Сада се врше припреме да се овај јединствени примерак довуче до обале.

Крај Скудделева су у 9. и 10. веку потапани бродови натопарени камењем како би се спречили морски разбојници да продиру у залив. Један од тих потопљених бродова људи-жабе су успели да очисте од наталоженог муља и да га подигну на морску површину. Бродски труп је добро очуван и када брод буде извучен на обалу представљаће праву туристичку atrakцију. Читав брод је дугачак око 15 а широк 5 метара.

У њему данас има 70 животиња које „играју“ сваке недеље и чiji се „луначки подвизи“ на бини поздрављају огромним аплаузом. Сам зоолошки врт који се налази поред позоришта разгледа сваке године више од 220.000 посетилаца.

На нашим сликама видите ракуна Тишку, звезду „Позоришта Дурова“ у својим „главним улогама“

НА ПУТУ У ДАЛЕКИ СВЕТ

У једној старој рукописној књизи сачувани су потресни подаци о нашим првим иселјеницима који су се »трбухом за крухом« отиснули у свет. Кад се стигне у Београд, причало се, врата су отворена

У архиву града Београда чува се поред осталога, и једна књига писана руком, врло занимљива а и значајна.

Није толико стара: потиче из 1836. године, а тамо где је настала, у Управи вароши Београда, названа је „По Србији кретање и кроз Србију кретајућих се душа“. Наиме, кнез Милош, који је тада владао Србијом хтео је да зна куда и којим путем иду његови поданици; са којих страна долазе странци у Србију, која их је намера у њу довела, да ли ће се у њој задржати и каквим послом, и хоће ли даље продужити.

Августа месеца те године, дошао је из Добра у Београд. Трајко син Стојанов, у овој књизи забележен и као Стојановић — не да путује „по вилајету послом и трговином“ већ да иде у „аустријанско царство и до земље Германије (Немачке) и њене главне луке за ићи преко мора у земљу звану Америку“. Трајко син Стојанов на тај далеки и за тадашње наше писаре недокучив пут, није пошао сам. Са собом је у Београд довео једанаест чланова своје породице, старих и младих и „на сиси жене дете“.

Можда баш због тога што је у тадашњем Београду мало коме било јасно куда тај Трајко из Добра путује са својом „тевабијом“ — задржан је извесно време и саслушаван у Управи београдске вароши, која је била у српским рукама.

О томе је сачуван документ. Трајко је чуо да преко великих мора постоји земља у којој може да се слободно живи. О томе му је говорио и неки грчки трговац који се сигурно неким послом обрео у Добру. „Та наречена Америка, записао је писар, бележећи Трајкову изјаву, јесте земља где нема Турака, ни зулума турскога, у њу хоћемо да си идемо“.

Трајко је наговестно да ће бити још оних који „у ту земљу иду иза њега.“ И одиста, после извесног времена у Београд је стигао са својом „тевабијом“.

МАДЕ ИН ВАСИОНА

Добар број предмета, произведених у „фабрици кама васионе“ носиле једног дана овај печат: маде ин васиона. Празни космос нуди идеалне услове за индустрију, неостварљиве на земљи. У тој потпуно стерилној средини која не трпи никакве промене температуре и влажности моћи ће да се производе ултра-осетљиви предмети, да се стварају легуре разних метала и руда или само помоћу електронских снопова заварују разни метали. То ће омогућити стварање нових металних једињења васионске ере.

јом многобројном породицом Стане Трпчевић из Битоља, па потом и Јован Николић из Лесковца.

Међутим, како се путује у ту далеку и непознату земљу Трајку није било сасвим јасно. — „Кад се стигне у Београд, говорили су му, онда се може куд хоће, само треба ићи увек на ону страну где сунце запада, све до једног великог мора, одакле корабљи (лађе) превозе путнике“.

Стане, син Трпков, занатлија из Битоља био је нешто упућенији. Поред жене, оца и мајке, две сестре и три брата, он је у „сепетима и четворо деце своје на магарицима у Београд дотерао“, — али је знао сигурно где је та земља Америка, јер је читао у једној књизи „на нашем језику“. Можда географска дела Јоакима Вујића или Павла Соларића, која су некако стигла и до Битоља.

Сви ови далеки путници и још даљи намерници одседали су у Топал-Насковом хану, као готово и сви хришћани који су стизали у Београд из области ван тадашње Србије, док су Даутов хан „при тежавали“ само Турци.

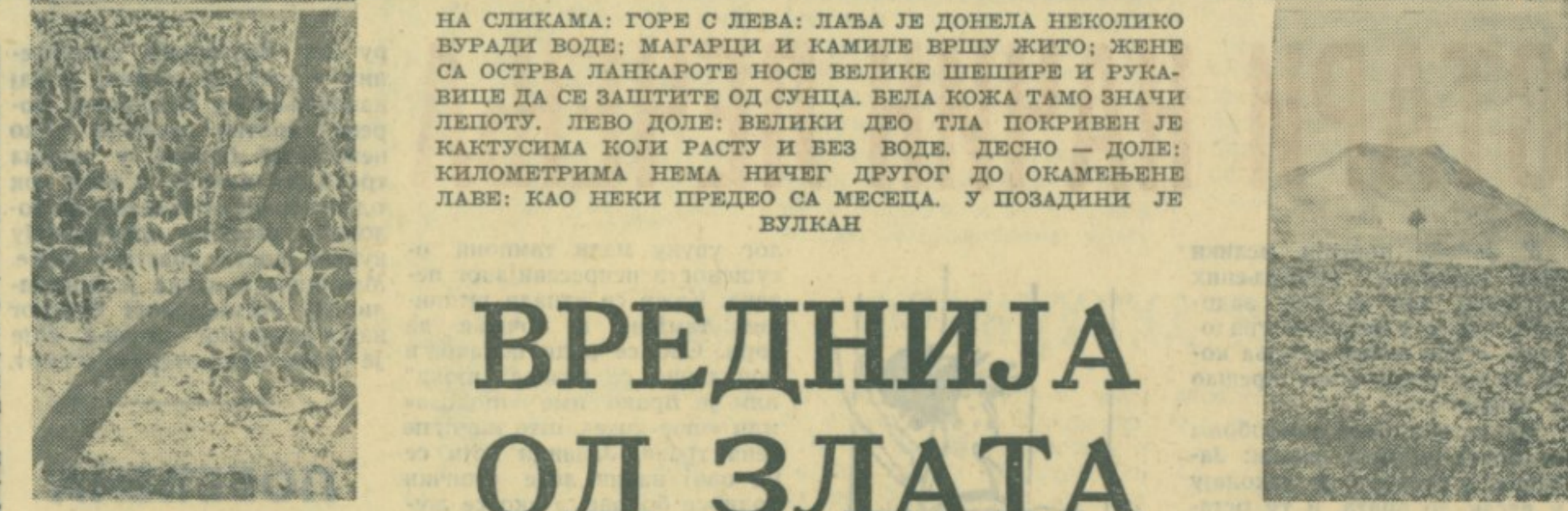
У тадашњем српском Београду убрзо се прочуло како се из земље Македоније „стекло на десетине хришћана да иду у бели свет још даље од Пеште и Беча, сви у некаку Америку“. Београђани су им доносили у хан понуде, нарочито воће и лубенице, мислећи да ће све моћи да се очува до те Америке.

Али једног дана, већ почетком септембра, упркос српских земаљских власти које су настојале да се ови „бедни људи“ задрже у Србији где би им било „прикладно отечество“, Трајан се са својом дружином отиснуо преко Саве у Америку.

„А за њим побеже и калфа Игњат Пањевић напустивши мајстора пређе рока од Митрова“.

Ко зна како је Трајко са

својима путовао: кроз Европу свакако пешке, данима и месецима; и где се дохватио „на мору брода“. О томе ништа не знамо. Међутим, према ономе што је сачувано у архивским документима, он је са својом породицом, и успутним знанцима био један од првих који се преко Београда отиснуо у далеки свет „трбухом за крухом“ из свог тужног и напућеног македонског завичаја.

НА СЛИКАМА: ГОРЕ С ЛЕВА: ЛАЂА ЈЕ ДОНЕЛА НЕКОЛИКО ВУРАДИ ВОДЕ; МАГАРЦИ И КАМИЛЕ ВРШУ ЖИТО; ЖЕНЕ СА ОСТРВА ЛАНКАРОТЕ НОСЕ ВЕЛИКЕ ПЕШИРЕ И РУКАВИЦЕ ДА СЕ ЗАШТИТЕ ОД СУНЦА. БЕЛА КОЖА ТАМО ЗНАЧИ ЛЕПОТУ. ЛЕВО ДОЛЕ: ВЕЛИКИ ДЕО ТЛА ПОКРИВЕН ЈЕ КАКТУСИМА КОЈИ РАСТУ И БЕЗ ВОДЕ. ДЕСНО — ДОЛЕ: КИЛОМЕТРИМА НЕМА НИЧЕГ ДРУГОГ ДО ОКАМЕЊЕНЕ ЛАВЕ: КАО НЕКИ ПРЕДЕО СА МЕСЕЦА. У ПОЗАДИНИ ЈЕ ВУЛКАН

ВРЕДНИЈА ОД ЗЛАТА

Без воде нема живота — а становници острва Ланкароте, које припада Канарским острвима, могу о томе да говоре из личног искуства. Тамо нема зелених поља. Зелена боја може се видети једино на оделу и сликама, никада у природи. Велики део тла на овом острву, које је дуго 50 а широко 20

километара, црне је боје. Це- ло острво се састоји од охлад- њене лаве, коју је природна сила избацила са дна мора. Не само да је површина као изгорела, него и унутраш- њост тла показује да је то вулканско острво. Већ на 40 см испод површине може се понегде наћи тако топла зем- ља да се на њој испржи јаје!

На овом острву без воде и- пак живе људи и животиње — од кишнице коју хватају у цистерне или од воде коју доносе бродови-цистерне. У- вац — већ за воду! Она је вреднија од злата, а своју ве не два пута годишње, то се сматра као услов за одличну жетву. Ако кише уопште не- ма становници се задовоља- вају риболовом. Поред овога

људи чувају и козе од којих добијају кожу и сир, а гаје и винову лозу. Али све своје продукте не продају за но- винарство — већ за воду! Она је вреднија од злата, а своју ве не два пута годишње, то се сматра као услов за одличну жетву. Ако кише уопште не- ма становници се задовоља- вају риболовом. Поред овога

АНЕГДОТЕ

ТАЧНО

Познати физичар Алберт Ајнштајн за време једне дискусије упита један млади математичар: — Када будуће генерације буду говориле о нашем времену, шта ће рећи — да ли је било атомско или електрично? — Ни једно ни друго, већ доба проналазака намењених домаћинству.

ЛЕПО УПОРЕЂЕЊЕ

Питали Волтера како му се свидело једно посмртно слово: — Било је као сабља Карла Великог: дуго и пљоснато.

САСВИМ РАЗУМЉИВО

Киплинг је причао пријатељима како му се хвалио један пуковник да га никад не уједају комарци. Наравно, у ово је било тешко поверовати, и зато је Киплинг додао свој коментар: — Први део ноћи пуковник је био толико пијан да није ни осећао уједе, а други део ноћи комарци су се толико опили да нису имали више снаге да уједају.

ДОБРА ПРЕПОРУКА

На почетку своје каријере, када је Алфонс Але желео да добије ма какво запослење, представио је у једном надлештву овако: — Био сам министров рођак. — И више нисте? — зачудио се шеф. — Јесам, али он више није министар!

ДУГА НОЋ

Многи радозналци су стално опседали поларног истраживача Амундсена да им прича о својим доживљајима. И он је једног дана почео: — Највише сам се изненадио када ми је брада за свега једну ноћ порасла читавих 20 сантиметара! — Ма, шта кажете! За једну ноћ, како је то могуће! — чудили су се они. — Да, да — одговорно им је Амундсен. — Само на Северном полу ноћ траје шест месеци!

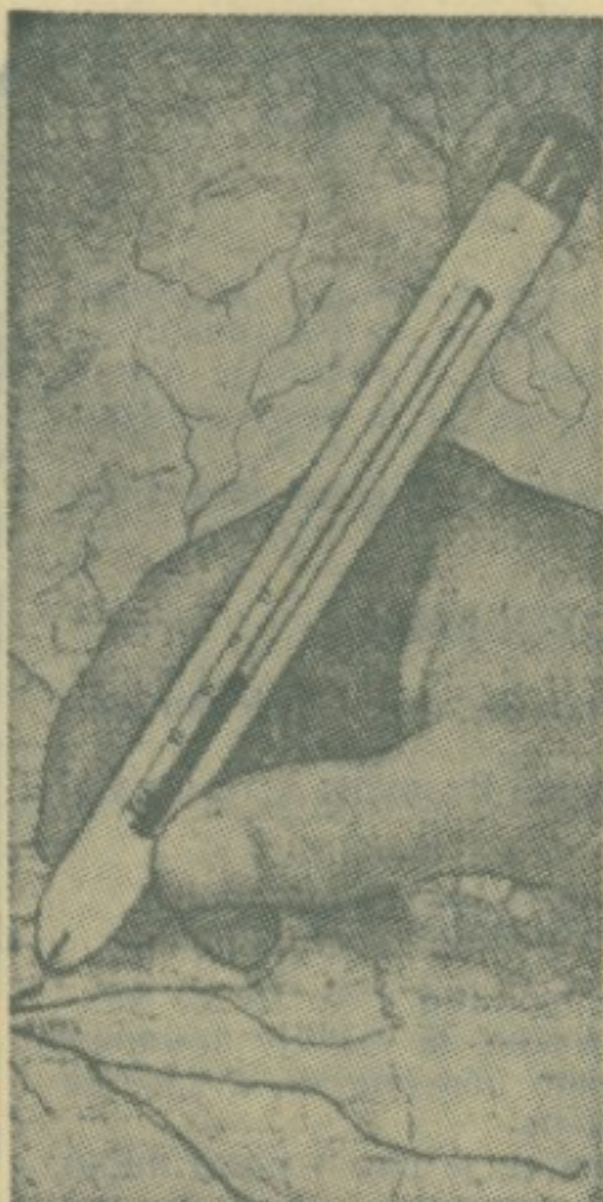
ЛАКШЕ МУ ЈЕ

Познати италијански песник Лодовико Ариосто, писац епа „Бесни Роландо“ живео је у својој кућици у Ферари. Пријатељи су се чудили како може да буде задовољан тако скромном кућицом кад у својих 46 епских певања описује најлепше дворце. — Па, то је сасвим просто — одговорно је Ариосто. — Лакше је слагати речи но камење.

ИПАК СУ ВЕЛИКИ

Алберт Ајнштајн је много волео филмове Чарла Чаплина. Једном приликом му је чак написао и писмо: „Ваш филм „Потера за златом“ је одличан. Цео свет га је разумео а ви ћете свакако постати велики човек. Ајнштајн“.

Чарли Чаплин му је на то одговорио: „И ја се вама дивим. Истина, вашу теорију релативитета нико у свету не разуме, а ви сте ипак постали велики човек. Чаплин“.

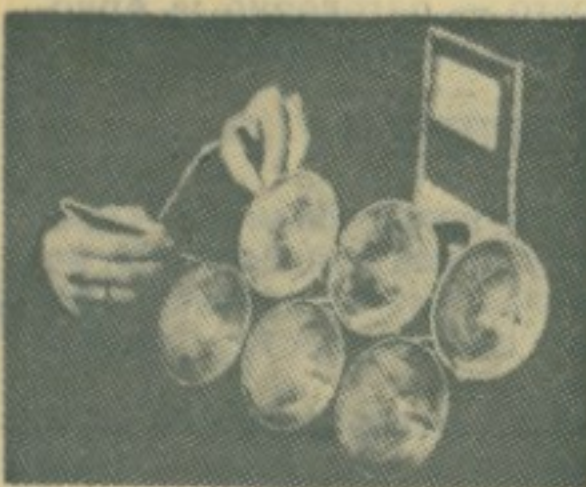

АУТОМАТСКИ „РАЧУНАР“

За „моторизоване“ туристе недавно се на тржишту појавила новост — инструмент назван миџограф. Довољно је да се овим „рачунаром километара“ вуچه по путу учртаном на мапи а скала на њему ће показати тачну дужину. Скала је тако подешена да даје тачне податке на 25 различитих размера географских карата.

Попут Жозефине Бекер

Шесторо деце између две и четрнаест година усвојила је досад породица Фридрих из места Бург у Западној Немачкој. Међу усвојеницима се налазе два афричка мелеза и једно Индијанче.

СУНЧАНИ ГЕНЕРАТОР КОЈИ ЋЕ КРУЖИТИ ОКО ЗЕМЉЕ

Сунчани генератор од 1500 вати ће снабдевати земљине вештачке сателите енергијом претварајући сунчеву топлотну енергију у електрицитет. Направљен је од 7.000 алуминијумских рефлектора са 10 см у пречнику као што су ови на моделу који има само шест рефлектора. У центру колектора ће се концентрисати сунчева енергија загревајући топли крај термоспрега у коме се топлота претвара у електрицитет.

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ
ВИКТОРА ИГОА

ЗБОГ ХРАБОСТИ КОЈУ ЈЕ ПОКАЗАО СПАСАВАЈУЋИ ДЕЦУ ИЗ ПОЖАРА, ЖАНУ ВАЛЖАНУ НИКО НИЈЕ ТРАЖИО ДОКУМЕНТА И ОН СЕ НАСТАНИО У МОНТРЕЈУ ПОД ИМЕНЕМ ЧИЧА МАДЛЕН. У ФАБРИЦИ ГДЕ СЕ ЗАПОСЛИО НАЧИНИО ЈЕ ПОСТЕПЕНО ЧИТАВ ПРЕОБРАЖАЈ И СТЕКАО ТИМЕ ВЕЛИК УГЛЕД. НАЈЗАД СЕ НАШАО НА ЧЕЛУ ФАБРИКЕ ДА БИ, ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА, ПОСТАО И ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ

УБРЗО ПО ДОЛАСКУ У РОДНИ ГРАД МОНТРЕЈ ФАНТИНА СЕ ЗАПОСЛИЛА У ФАБРИЦИ. БИЛА ЈЕ ВРЕДНА И ПРЕДНА ПОСЛУ АЛИ СЛАБА ЗДРАВЉА.

ИЗГЛЕДАШ ИЗНУРЕНА, ФАНТИНА! ТРЕБА ДА ТРАЖИШ ОД МОР!

А КО ЋЕ ЗА ТО ВРЕМЕ ПЛАЌАТИ ИЗДРЖАВАЊЕ ЗА КОЗЕТУ?

КАД СЕ ТЕ ВЕЧЕРИ ВРАТИЛА У СТАН, ЧЕКАЛЕ СУ ЈЕ РЪАВЕ ВЕСТИ.

ОПЕТ ПИСМО ОД ТЕНАДИЈЕВИХ. ТРАЖЕ МИ ЈОШ 40 ФРАНКА ЗА НЕПРЕДВИЂЕНЕ ТРОШКОВЕ ОКО КОЗЕТЕ. ГДЕ ДА ИХ НАЂЕМ? МОРАЈУ ДА ПОТРАЖИМ НЕКИ ПОСАО КОЈИ БИХ РАДИЛА НОКУ, КОД КУКЕ.

АЛИ, ФАНТИНА НИЈЕ МОГЛА ДА ДУГО ИЗДРЖИ ТОЛИКИ НАПОР.

ГОСПОДИНЕ ПРЕДСЕДНИЧЕ, У БОЛНИЦИ ЈЕ ЈЕДНА РАДНИЦА ПО ИМЕНУ ФАНТИНА ВЕОМА ЈЕ СЛАБА. БУНЦА И ГОВОРИ О НЕКОМ ДЕТЕТУ!

ХВАЛА ШТО СТЕ МИ ТО ЈАВИЛИ, СЕСТРО! ПОКИ ЋУ С ВАМА!

У МЕЂУВРЕМЕНУ У МОНТРЕЈ ЈЕ ДОШАО НОВ ИНСПЕКТОР ПОЛИЦИЈЕ. ЗВАО СЕ ЖАВЕР.

ОВАЈ ЧОВЕК МИ ЈЕ ОДНЕКУДА ПОЗНАТ...

НЕ ОЧАЈАВАЈТЕ! ОЗДРАВИТЕ СЕ! ЈА ЋУ ПЛАТИТИ ВАШЕ ДУГОВЕ И ДОВЕШЋУ ВАМ ВАШЕ ДЕТЕ!

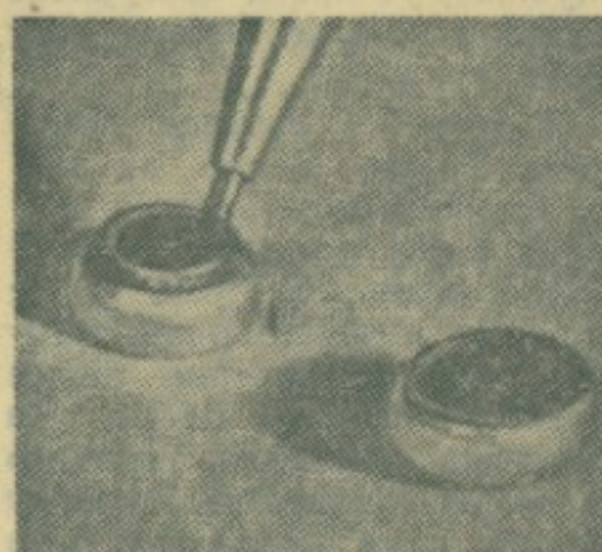

ПРЕГЛЕД ЖЕЛЕЗНИЧКИХ ПРАГОВА ГАМА ЗРАЦИМА

Нови нуклеарни инструмент открива и скривене пукотине у дрвеним железничким праговима. Сада се и без подизања прага може утврдити да ли је оштећен, труо или порозан. Мала количина гама зракова који нису опасни враћа се у бројач. Према количини обдијених зракова стварају се закључци о квалитету прага.

НАЈВЕЋА ДУБИНА У СРЕДОЗЕМНОМ МОРУ

Совјетски истраживачки брод „Академик С. Вавилов“ који врши океанографска мерења у Средоземном мору за бележио је ових дана велики успех. Како јавља новинска агенција Тасс научници на броду измерили су ових дана највећу дубину у овом мору: 5.599 метара. Све до ових последњих мерења сматрало се да највећа дубина у Средоземном мору износи 5.484 метра. Најдубље место налази се 65 морских миља западно од рта Матапана, на полуострву Пелопонезу.

Најмања батерија на свету

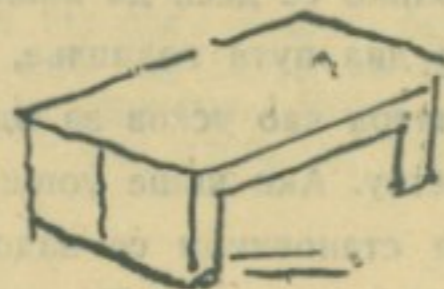
Сићушна батерија, као таблета аспирина, користе се у апаратима за помоћ глувима, цепне радио-апарате а у инструментима за вештачке сателите.

СТАРИ НАЧИН ЛЕЧЕЊА

У Јапану постоји велики број модерно опремљених болница, али се још задржао, чак и у великим градовима, стари начин лечења који је из старе Кине прешао у Јапан.

На острву Бепу костобоља се лечи на овај начин: Јапанке и Јапанци се закопају у песак до врата, и ту остају часовима па чак и данима. У овом пределу има мноштво вулкана и песак је помешан са сумпором, који се сматра веома лековитим. Призор је необичан: виде се само главе из песка а изнад сваке се шири сунцобран да је заштити од сунца или кише.

У области Токија, реуматизам се лечи на још оригиналнији начин. Ако осетите мирис печеног меса приближите се прозору и уверићете се да је то радња једног од надрилекара. Његов начин лечења састоји се у томе да се под кожу на леђима обеле-

лог увуку мали тампони осушеног и испресавијаног пелена. Кожа се запади штапићем тамјана и почиње да гори. Ово се ради полако, и популарно се назива „тоха“ али је право име „tokusa“ или „тоое-gusa“, што значи печена трава. Јапанци који се на овај начин лече стоички подносе болове, а ако се људи других народности реше на такво лечење, а то је врло ретко, надају такву дреку да их цела улица чује и никад више и не помишљају на тако нешто.

Да би се ослободили кијавице Јапанци изазивају најпре знојење јер је и онако температура у јапанским купатилима страшно висока, затим пију саке, њихово национално пиће, или алкохол начињен од пиринча са жуманцем.

Јапански надрилекари препоручују својим „пацијентима“ који имају црвене — цицава-

ру од лептирова натопљених у уљу од сезама, а чај направљен од божуровог корена против диареје. Ако неко има болове у ушима треба му канути у њих сок од окоснице зрикаваца, за болове у стомаку препоручују куване кости краставе жабе. Медицина наука је доказала сву бесмисленост бапског надрилекарског лечења које је многе људе отерало у смрт.

ПОБЕЂЕНА КОРОЗИЈА

Ради заштите челика од корозије, челични производи се стављају у пару једног једињења алуминијума на температури од 260 степени. При овом процесу се разлаже органско алуминијумско једињење и алуминијум чврсто прионе на површину челика. Као што је познато, челик је веома подложен корозији и штете од стотина хиљада милијарди динара годишње на овај начин ће бити спречене.

За трен ока

Дно базена може бити и његов поклопац. Направљено од рапавих плочица алуминијума које нису клизаве кад су влажне, дно може притиском на дугме да се диже. На тај начин се подешава дубина базена: за пливање или за бркање малишана. Кад се сас-

вим подигне изнад површине воде онда постаје простор за њихову игру. Мама неће морати да грде децу и да их једно по једно извлаче из воде да не би назебла већ ће једноставно притиснути на дугме и за трен ока сва ће деца бити на сувом.

БЛАТНО ЈЕЗЕРО МАЂАРСКО »МОРЕ«

У већини географских уџбеника и приручника налазимо само оскудне податке о највећем језеру не само у Мађарској, него и у Средњој и Западној Европи. У том погледу није много боља ни нова Кратка географска енциклопедија на руском језику, која му посвећује свега 16 редова. Међутим, језеро је веома занимљиво и треба га упознати.

Колико је година Блатном језеру?

Мађари називају језеро Блатон по словенској речи „блато“. То му име потпуно одговара, јер, иако је дугачко 77 км а широко и до 14, оно је плитко — његова просечна дубина износи нешто више од 3 м а највећа свега 12. У њему нема ниједног острва. Ниска југоисточна обала је на много места обраста трском и човеку је вода до појаса чак и на 200 — 300 м од обале. Насупрот њој,

Да ли је Блатно језеро остатак Панонског мора? Легенда и стварност о древном граду на дну језера.

преко кога сељаци прелазе колима и саоницама.

Језеро је богато рибом. Највише има греча, шарана, сомова, кечига, а и моруна којима је језеро од давнина порибљено. Највећи су сомови. Достижу тежину до 80 кг. Годишње се улови око 1.500 тона рибе. Пошто се рибари

ризам постао најважнија привредна грана у том крају. Томе још много доприносе минерали и топли извори у Балатонфиреду и Хевизу где се налази чувено језеро са топлим водом пуном сумпорводоника која избија из дна малог вулканског кратера на северном крају језера. Вода је и зими топла 29 степени што омогућује купање преко целе године.

Пре рата је језеро посећивало око 100 хиљада људи годишње, а последњих се година тај број повећао на 1,5 милион лица. Просто је невероватно да Блатно језеро привлачи годишње готово исто људи колико код нас Јадранско море домаћих туриста! Аутострадом око језера оно се може обићи за један дан. То је довољно да се погледа и делимично упозна „балатонска ривијера“.

Изненађење на дну језера

Блатно језеро има само једно полуострво — Тихањ. На његовом најистуренијем делу, крај саме воде, издиже се већ неколико деценија велика зграда: биолошки институт у коме се проучава живи свет језера и његова микроклима. У институту ради десетак научника а пре неколико година су се прихватили необичног задатка — да провере истинитост једне легенде!

У Мађарској се вековима препричавало о томе да се на дну Блатног језера налази неки потопљен град. Сарадници института су 1957. године донели одлуку да детаљно испитају дно језера. Показало се да је легенда била истинита. На дубини од 10 м гњурци су пронашли остатке римског града саграђеног на малом острву у доба императора Валеријана. Заједно са острвом град је потонуо на дно језера за време јаког земљотреса.

северозападна обала је стрма и дубина прелази висину човека већ на неколико метара од обале. Дуж те обале је пространа зараван виша од површине језера 7 — 8 м. Њу су створили таласи кад је ниво језера био виши од садашњег. Било је људи који су сматрали да је Блатно језеро остатак Панонског мора, а друге, ниже заравни, указивале су им да се језеро све више смањује. Показало се међутим да су таква мишљења потпуно погрешна.

Блатно језеро је постало спуштањем земљишта дуж раседних пукотина у земљиној кори, — утврдили су мађарски геолози и географи. Почетком овог века се сматрало да се то догодило пре 500.000 година, али најновија проучавања помоћу анализе полена нађеног у језерском муљу, указују да је Блатно језеро постало само пре 17 — 20 хиљада година. Бар стотину пута је млађе од Охридског језера. У доба стварања Блатног језера Земља је већ била настањена многим родовским људским заједницама а Панонско море, односно језеро ишчезло је десетине хиљада година пре његовог постанка.

Туризам на мађарском „мору“

Вода Блатног језера има зеленкасто-плаву боју и бљутаво-слан укус. Због тога и високих таласа, Мађари своје највеће језеро називају „морем“. У плитком језеру нема много воде — свега 1800 милиона кубних метара. Када би језеро пресушило Дунав би, ако би његова вода отидала у језеро, надокнадио то само за 9 дана! Та незнатна маса воде лети се загреје и до 27 степени, док се зими по целом језеру ухвати лед

и зими у рупе просечене у леду спуштају се мреже дугачке и до 200 м и ухваћена риба извлачи кроз највећу рупу коју називају „арата“.

Велико језеро већ много деценија привлачи лети хиљаде посетилаца из прегрејаних мађарских степа. На његовим обалама су подигнута многа одмаралишта, па је ту-

НАДНИЦА ЗА СТРАХ

У малом француском граду Шаранту (округ Приморски Шарант) одржана је једна ретка свечаност.

Општински одбор овог местаца на свечан начин предао је повеље захвалности двојици својих суграђана као рекордерима „наднице за страх“.

Два житеља овог местаца Робер Жирајдо и Жан Арел, стручњаци за мине, успели су да за 20 година демонтирају или експлозијом униште око 35.000 мина. За последња три месеца ликвидирали су и последњи „резерват мина“ у близини бретонске обале.

Њихова надница за страх била је мала и безначајна у односу на опасности којима су се излагали, а поред тога њихов посао био је далеко сложенији од посла њихових „сввоземних“ колега, јер су они највећи број пловних или причвршћених мина уништавали или демонтирали у води или под водом, често и под најтежим временским условима. Обојица су породични људи. Имају децу. Сваки пут полазећи на овај опасан посао умиривали су своје на тај начин што би им увек говорили:

— Имамо уговор са срећом. Неће нас ни једна мина, као што ни куршум неће неке људе макар колико пучали у њих.

Међутим, ни Жирајдо ни Арел није увек ишло глатко. Догађало се да се мина открене и да их водене стрвије под

површином понесу па су се они за та „чуда“ морали да хватају да их не би одвојила стрвија и однела у опасније зоне којима се морало прилазити с великом опрезношћу.

За време свечаности и један и други „надничар страха“ ни Догађало се да се мина открене и да их водене стрвије под

»УЛИЦА СПУТНИКА«

„Улица спутника“ у ствари је опитна станица за астрономију Академије наука СССР. Из ње жутих кућица с пирамидним или цилиндричним крововима, увече се појављују објективи фотокамера управљених у небо да би вршили посматрања и фотографисања вештачких сателита Земље.

У лабораторији ове станице слушали смо излагање младог сарадника Иље Хасанова о вештачким сателитима и методама посматрања.

Већ први лансирани совјетски спутник октобра 1957. године учинио је да се прошири круг научних испитивања и ставио пред нас нове техничке задатке — рекао је млади сарадник. — Помоћу спутника, на пример, могуће је створити свемирско теледириговање, затим остварити даљинску радио-телеграфску и телефонску везу. Затим, спутнике можемо искористити и као космичке радио-куле све

тије по којима ће се одређивати кретање ваздушних и космичких бродова. Спутници су нам омогућили да одредимо облик Земље.

Кретање спутника — рекао је даље Хасанов — у поређењу с кретањем обичних небеских тела има своју особеност: елементи орбита спутника јако се мењају. Ово настаје услед отпора у атмосфери. Јачина тог отпора може се израчунати само помоћу свих тачног посматрања вештачког сателита. На пример, амерички вештачки сателит „Ехо“, у ствари огроман ба-

лон са пречником од 30 метара, пре но што је лансиран у космос био је напуњен кристалним прахом који је требало при загревању да се претвори у гас. Ушавши у орбиту, омотач спутника се загрејао и раширио. Научници су рачунали да „Ехо“ неће бити дугог века. Међутим, погрешили су: кружна орбита спутника се неочекивано почела издуживати и претварати у елипсу, затим поново у кружну и опет издуживати. Показало се да на вештачки сателит таквих размера, који је уз то лак, делује притисак сунчевих зракова. У овом случају на „Ехо“ су деловали снагом отприлике пола грама, а у космосу је то довољно да измени читаву орбиту.

— Како се врше фотографисања?

— Ако је небо јасно то не представља никакав проблем. Али над станицом су се били спустили облаци из којих тек што није почео да пада снег. Срећом, увече је дуноу северни ветар и развео облаке а на небу су се појавиле звезде. Улица спутника је одмах оживела. Приближавао се важан тренутак: фотографисање небеског тела које су људи послали у космос.

У саопштењу је било означено тачно време проласка сателита а дате су и његове координате. Астрономи су чекали с припремљеним камерама, нестрпљиво гледајући у своје часовнике.

— Ево га! — узвикну Хасанов. — Налази се на крају хоризонта!

Сви гледамо али ништа не видимо због великог броја звезда.

— Колико времена ће овај спутник бити видљив? — запитасмо.

Хасанов ништа не одговори, јер... он почиње да снима. Затварач фотоапарата аутоматски је везан с хронографом који означава са прецизношћу хиљадитог дела се кунде време потребно за његова отварања и затварања. Спутник прелази 8 километара у секунду, и моменат за снимање је важно одредити с великом тачношћу.

Млади сарадник Валентин Јурјевич начинио је затварач за фотоапарат који ради помоћу електромагнета што ће свакако повећати тачност посматрања.

На негативу је спутник приказан у облику кратких пртица у бескрајном небу пуном звезда. Лаборанткиња упису

је у каталог његове координате да би утврдила поред којих звезда пролази. Затим се негатив ставља на координатни индекс, у машину која с тачношћу до једног микрона одређује положај звезда и приказује спутника на негативу. Када су сви подаци ту, треба још извршити математички обрачун како би се одредиле координате спутника на небеској сфери. Овај по сао обављају рачунске електронске машине.

НОВО...

У Њујорку је на сајму аутомобила приказан најновији тип путничког аутомобила са турбо-мотором. „Аутомобил будућности“ снабдевен је веома једноставним, нимало компликованим мотором који покреће турбина. Горива су разноврсна: нафта, петролеј, алкохол, бензин и слично, а оправке су веома ретке. Решен је низ проблема, а пре свега загревање, јер турбина при раду производи температуру од неколико стотина степени. Али и она и мотор се расхлађују брзо помоћу ваздуха, било када су кола у покрету или кад стоје а мотор ради. Нови аутомобил је невероватно трајан, економичан и најједноставније се њиме рукује. Мотор није сложен из безброј делова и делића, све је упрошћено и сведено на само неколико нимало компликованих делова. Потрошња горива је мала. Због свега тога кола ће бити далеко јефтинија од досадашњих а и трајнија.

ФРАНЦУСКА НА ЧЕЛУ

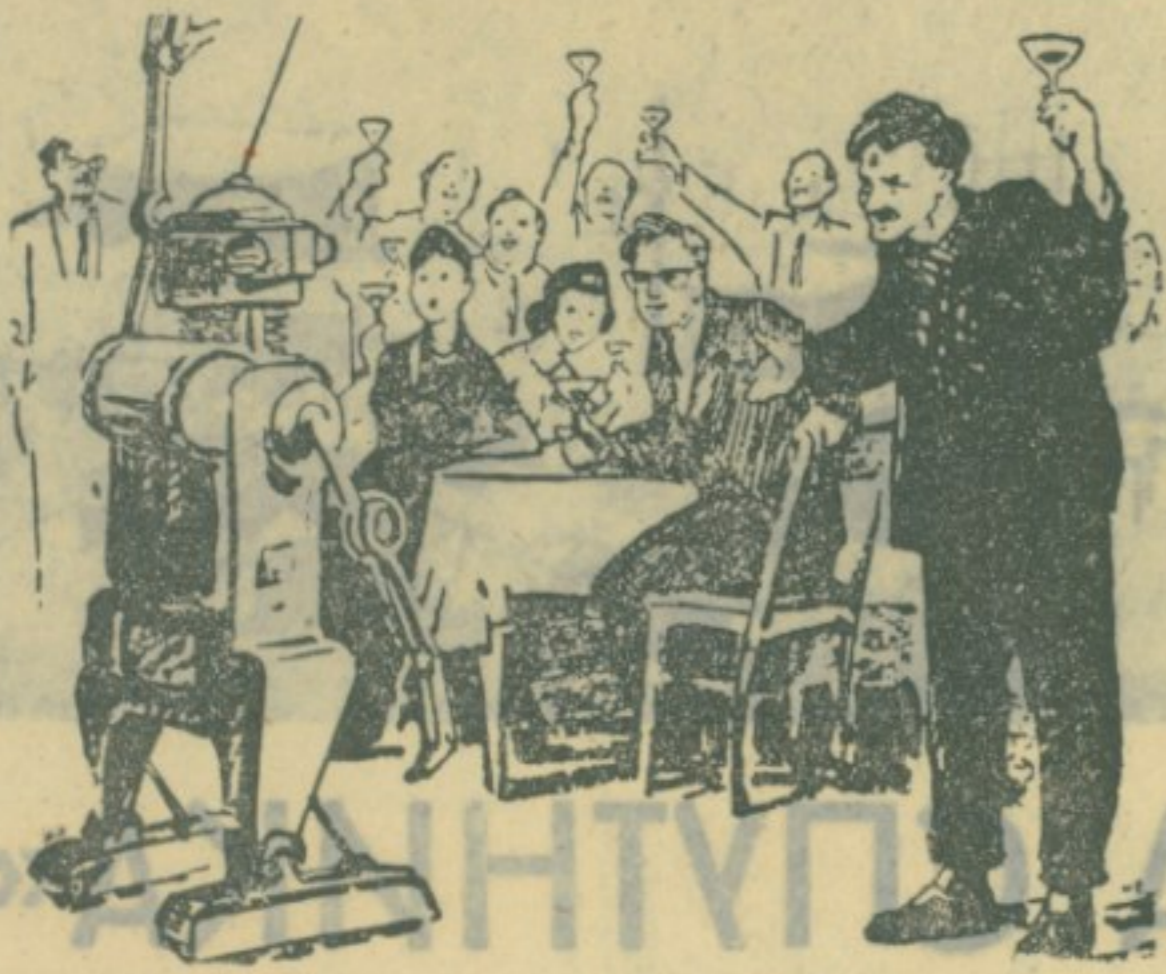
Годишња потрошња вина становнику у Француској која је највећи потрошач у Европи, износи 134 литра. Мало за Французима заостају Италијани, јер сваки становник Италије попије просечно годишње 133 литра. Један од највећих произвођача вина у Европи Шпанија, далеко заостаје за њима јер просечно један њен становник попије годишње 49 литара. Грчка, такође познат произвођач вина троши просечно годишње по становнику 42 литра. Португалија троши готово

двоструко више јер на сваког њеног становника годишње долази 83 литра вина. Аустријанци у просеку попију по 18 а Западни Немац свега 9 литара вина.

Највећи европски произвођач вина је Италија са 66,374.000 хектолитара годишње, Француска је друга са 58,276.000, Шпанија са 16,902.000 хектолитара, такође познат произвођач Португалија произведе свих 9,058.000, Западна Немачка 4,446.000, Грчка 3,837.000 и Аустрија 3,000.000 хектолитара.

РОБИ

Шаллива научно фантастична прича (М. Варшавски)

Робот добијен као рођендански поклон унео је немир и стрепњу у дотле миран дом и поделио укућане на два табора

Пре неколико месеци празновао сам своју педесетогодишњицу. После многих здравница у којима су преувеличавали моје добре особине и хутке прелази преко мојих недостатака, с чашом у руци устао је шеф лабораторије за радиоелектронику Стрекозов:

— Реч за последњу здравницу уступамо најмлађем представнику наше лабораторије. Погледи свих присутних су се због нечега окренули вратима.

У тишини која је завладала јасно се чуло како неко споља гребе по њима. Затим су се она отворила и у собу је ушао робот. Сви су запљескали.

— Овај робот — продужио је Стрекозов — припада врсти аутомата који не раде по задатом програму, већ сами себи разрађују програм у складу са променом спољашњих услова. Он слободно чита штампани текст, може самостално да саставља реченице и разуму човечји говор. Храни се из акумулатора, сам их према потреби пуни електрицитетом из градске мреже. Чи таву годину, из вечери у вече, радили смо на њему да бисмо вам га поклонили за ваш јубилеј. Њега можете научити да обавља сваки посао. Поздрави се, Роби, са својим новим господаром — рекао је Стрекозов обраћајући се роботу.

Роби ми приђе и после кратке паузе изусту:

— Мени ће чинити задовољство ако будете срећни да ме примите за члана ваше породице.

То је било веома љупко кадано мада се мени учинило да реченица није баш правилно састављена.

Сви су окружили Робија; сваки је хтео да га што боље разгледа.

— Немогућно је допустити — казала је моја ташта — да се он по стану креће тако наг. Неизоставно ћу му сашити халат.

Кад сам се сутрадан пробудио Роби је стајао крај моје постеље очекујући, очигледно, моје заповести.

— Будите добри, Роби, — рекох му — и очистите ми цицеле. Тамо су у ходнику, крај врата.

— Како се то ради? — запиташа он.

— Веома једноставно. У орману ћете наћи жуту маст за обућу и четке. Намажите цицелу машу и трљајте четком док се не засијају.

Роби послушно оде у ходник. Веома ме је занимало како ће извршити први задатак. Кад сам отишао да погледам, он је баш завршио мазање цицела цемом од касија који је моја жена брижљиво чувала за изванредне прилике.

— Ох, Роби, — рекох му — заборавио сам да вам објасним да се маст за цицелу налази у доњем делу ормана.

— Положај тела у простору — одговори ми он посматрајући без узбуђења како ја

покушавам да обришем цицелу — одређује се трима координатама у Декартовом систему координата. Погрешка у задатку не сме да прелази размере тела.

— Правилно, Роби. Учинило сам баш ту грешку.

— У својству почетка координата може се изабрати било која тачка у простору, један угао ове одаје на пример.

— Све је јасно, Роби. Убудуће ћу о томе водити рачуна.

— Координате тела такође могу бити задане у јединицама за мерење углова, уз помоћ азимута и висине — настављао је да објашњава.

— Добро! Нећемо више о томе да говоримо.

— Дозвољена грешка у овом случају...

— Доста! Прекините сваки разговор на ову тему — закуках.

Он је стварно ућутао, али ми је читав дан нишао за петамата и покушавао да ми покретима објасни особености преласка из правоугаоног у косоугаони систем координата.

Да кажем истину, страховито сам се тог дана уморио.

Већ трећег дана уверио сам се да је Роби саздан више за интелектуални него за физички рад. Прозанчним стварима није се радо занимао.

Ипак му у једном морам одати признање: рачунао је просто виртуозно. Жена тврди да би његова помоћ у израчунавању домаћих трошкова била неоцењива кад не би имао страст да све израчунава тачно до хиљадитог дела копејке. Жена и ташта чврсто су уверене да Роби има изванредну математичку способност. Мени, међутим, његово знање изгледа веома површно.

Једном, кад смо пили чај, жена му рече:

— Роби, у кухињи је торта. Поделите је на три дела и донесите на сто.

— То је немогућно — рече он после краћег размисљања.

— Због чега?

— Јединица се не може поделити на три дела. Количник који се добија представља бескрајни периодични разломак који се не може израчунати са апсолутном тачношћу. Жена ме беспомоћно погледа.

— Изгледа да је Роби у праву — умеша се ташта — ја сам о нечем сличном још раније нешто чула.

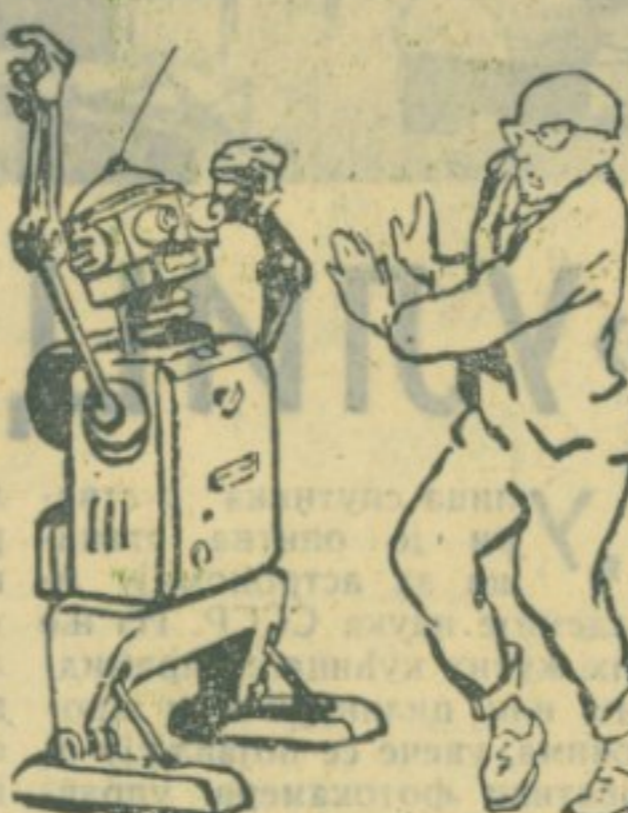
— Роби, — покушах ја — не ради се о аритметичком дељењу јединица на три, већ о дељењу геометријске слике на три једнаке површине. Торту је округла и ако њен обим поделите на три дела и из тачака поделе повучете полупречнике самим тим поделите торту на три једнака дела.

— Глупост! — одврати он узбуђено. — Да бих обим поделио на три дела потребно је да знам његову дужину која је у ствари производ пречника и ирационалног броја пи.

Задатак се не може решити јер у крајњој линији представља једну од варијанти квадратуре круга.

— Потпуно тачно! — подржала га је ташта. — Ми смо о томе учили још у гимназији. Наш наставник математике, све смо у њега тада биле заљубљене, улазећи једном у разред...

— Опростите што вас пре-

кидам — поново се умешах.

— Постоји неколико начина дељења обима на три дела и ако бисте, Роби, пошли са мном у кухињу, спреман сам да вам покажем како се то ради.

— Не могу да дозволим да ме математици учи биће које мора да прибегне оловци и папиру да би помножило два бедна шестоцифрена броја.

— Не могу да дозволим да ме математици учи биће које мора да прибегне оловци и папиру да би помножило два бедна шестоцифрена броја.

ја — одговори он изазивачки.

То није издржала чак ни моја жена. Она није волела кад нека страна особа сумња у моје умне способности.

— Зар вас, није стид, Роби?

— Не чујем, не чујем, не чујем — стао је да виче он на сав глас...

Роби се страховито поноси својом способношћу распознавања предмета и ликова. Имао је изванредну „видну памет“ која му је омогућавала да међу стотинама узорака препозна онај који је за трен видео макар само једном.

У лето је жена отишла на одмор, ташта у госте сину а ја и Роби остали смо сами у стану.

— Што се тебе тиче споккојна сам — казала ми је жена на расстанку. — Роби ће се старати о теби. Пази, не вређај га.

Било је жарко лето и ја сам се као и увек у то време ошишао до главе. Вративши се из бербернице кући позвао сам Робија.

— Будите добри, Роби, и дајте ми ручак. Умирем од глади.

— Сва храна у овом стану, као и све ствари, припадају његовом сопственику. Ваш захтев не могу да испуним јер он представља покушај присвајања туђе имовине.

— Па ја сам сопственик овог стана!

Роби ми је пришао и пажљиво ме разгледао од главе до пете.

— Ваш лик не одговара лику сопственика стана, лику који ја чувам у хелијаму моје памети.

— Ја сам се само ошишао, Роби, али сам остао исти као што сам био. Зар ми не познајете глас?

— Глас може да се сними и на магнетофонску траку.

— Али, постоје стотине других појединости...

— Предлажем вам да напустите овај стан — прекинуо ме је он. — Напустите, удајте се, идите, изиђите, ишчезните. У противном употребићу физичку силу, насиље, привуду, ударце, шибу, батине, буботке.

На жалост, знао сам да

кад Роби почне овако да говори, потпуно је бескорисно с њим се објашњавати.

Три седмице проживео сам код једног свог пријатеља и вратио сам се кући тек кад ми је жена стигла са одмором...

Робијев карактер квари се из дана у дан. Само ме обзира према мојим друговима задржавају да га не поклоним било коме.

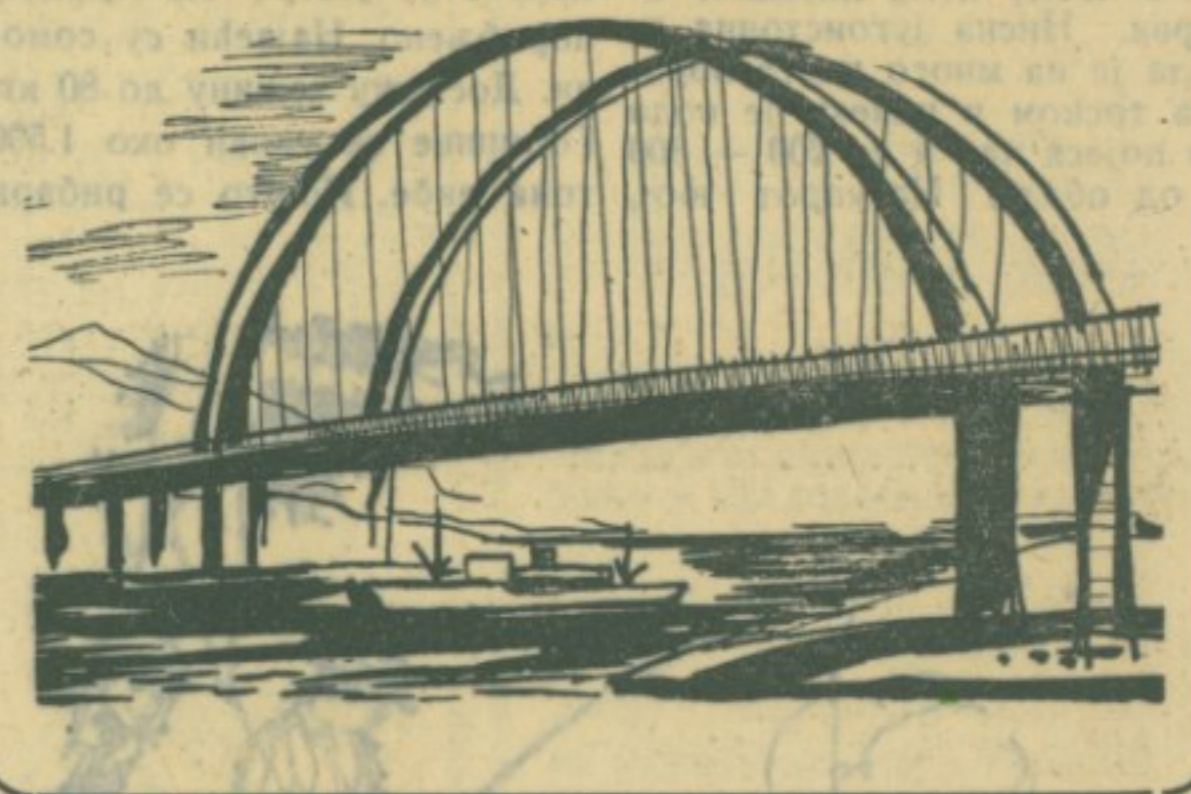
Поред тога, не желим да огорчавам ташту. Између ње и Робија влада дубока узамјамна симпатија.

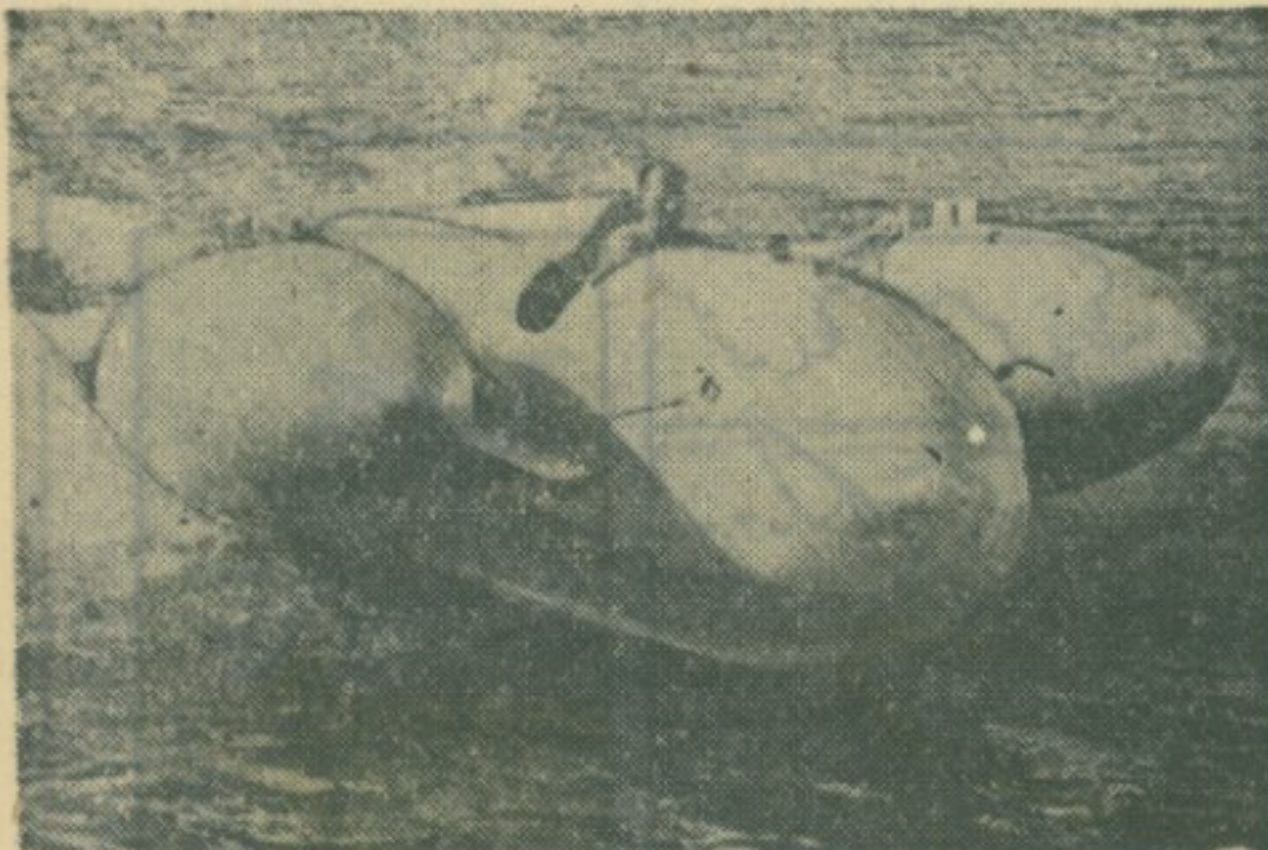
Мост преко Месинског мореуза

У Италији је припремљен план за грађење моста преко Месинског мореуза којим би се повезала Сицилија и јужна Италија. Трошкови ће, према прорачунима, износити 150 милиона долара.

Дужина овог моста ће бити три километра а гра

диће се од челика. Највећи интересант за лиферовање ових делова је једна компанија челика у САД. Мостарином која би се наплаћивала сваком ко пређе преко њега отплаћивали би се трошкови око прављења самог моста.

СТАРАЧКИ ДОМ ЗА КОЊЕ

За услуге полицијске коње у Њујорку је саграђен „старачки дом“. То је у ствари једна фарма где коњи проводе своје последње часове после дугогодишње службе на њујоршком асфалту.

ЧУВАЈТЕ СЕ ХЛОРИСАНЕ ВОДЕ

Једно норвешко научно друштво упутило је опомену љубитељима пливања: ако, наставши се у Ослу, зажелите да се окупате у коме од градских пливачких базена рескirate да из њега изиђете са... зеленом косом.

Аутори ове добронамерне опомене наводе многе случајеве када су за време купања посетиоци базена и против своје воље добијали јарко зелену косу. Узроци оваквих не пријатних метаморфоза су једноставни: вода у базенима садржи много хлора.

БЕЛЕ КАПЕ — ЗНАК ЗАШТИТЕ

У великим градовима су деца, нарочито школска, стално изложена опасностима од моторних возила. Да би возаче опомену, наставник једне основне школе у немачком граду Хајлбруну дошао је на идеју да деца носе беле капе. Две хиљаде основаца у овом месту сада носе беле капе кад иду у школу и тако возачима скрећу пажњу на себе. Стручњаци тврде да је ово дало добре резултате и помогло малој деци да се лакше снају у дунгани возила.

НОВ СВЕТСКИ РЕКОРД ЕКСЦЕНТРИЧНОСТИ

Пуних 87 часова свирао је непрекидно цез квинтет Вили Мичела. Ових пет америчких музичара из града Мемфиста поставили су нов светски рекорд у дужини свирања.

КАО ЧЕТВОРОСПРАТНИЦА

Недавно је у хамбуршком пристаништу поринуо у море танкер од 88.000 бруто регистарских тона. Танкер је дуг 260 метара, 38 метара широк и висок као четвороспратница. Снага његових мотора износи 26.870 коња и у стању је да развије брзину од 17,5 чворова што је за бродове његове класе веома велика брзина. Само вијци на овом броду су тешки 34 тоне.

СЛОН — ВЕТЕРАН

Слон кога видите на снимку има славну прошлост. За време рата вијетнамског народа с француским колонизаторима, он је учествовао у ратним операцијама и за своје заслуге био награђен орденом. По завршетку рата „вратио“ се свом старом занимању: превлачењу брвана.

Недавно је овај седамдесет седмогодишњи ратни и радни ветеран добио заслужену „пензију“ — преместили су га у зоолошки врт у Ханоју где је одмах постао љубимац публике која га обасипа посланицама.

250 МИЛИЈАРДИ ДИНАРА ЗА ТУНЕЛ

Група пословних људи Велике Британије, Француске и Сједињених Држава заинтересована за изградњу тунела испод Ламанша — између Велике Британије и Француске, усвојила је недавно план којим се предвиђа дупли железнички тунел дугачак 48 километара. Трошкови око његове изградње би изнели 253 милијарде динара.

Са британске стране тунел би полазио са обале између Довера и Фолстоуна а завршавао би се на француској страни у близини Калеа. Током јула месеца донеће се коначна одлука о његовој изградњи која треба да траје 4 до 5 година. Инвеститори су се одлучили за железнички тунел јер је тешко и готово немогуће да се на тако великој дубини изгради толико дугачак тунел за моторна возила. Технички би било неизводљиво осигурати пречишћавање ваздуха и просторе за паркирање и укрштање.

Произвођач јона

Мали, лаки апарат је генератор јона, наелектрисаних атома. За секунд произведе милион негативних наелектрисаних честица. Апарат је назван Јонер и сматра се да користи оне који имају тешкоће при дисању.

Сматра се да ће железница превозити годишње овим тунелом 500.000 тона робе, 6 милиона путника и милион моторних возила.

... слон добро плива и може да преплива и широке реке. Он је такође и добар тркач јер је у стању да превали и двадесет километара на час а уме одлично да се вере уз планину.

Јесће ли већ чули да...

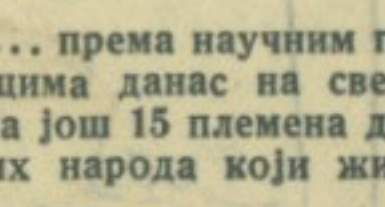
... дучец је игра из Хрватске Посавине. Назив је дошао од кајкавске речи дукати — скакати.

... величина ушију и носа мења се код човека полако али непрекидно, све до дубоке старости.

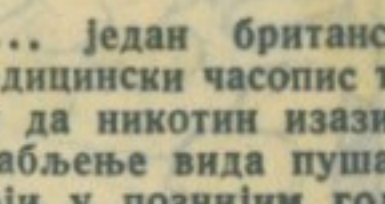
... најлепши примерци букве налазе се у шумама Персеје између Алансона и Мамера у Француској, чија стабла имају у обиму по 4,20 м.

... према научним подацима данас на свету има још 15 племена дивљих народа који живе на најнижем ступњу културе, отприлике онако како је живео пре историјски човек.

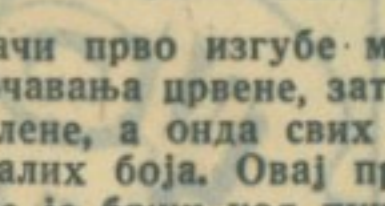

... са својих 94 милиона становника Јапан је шеста земља на свету. Токио, највећи град има близу 10 милиона становника. Осталих пет градова: Осака, Нагоја, Киото, Јокохама и Кобе имају по више од милион становника.

... један британски медицински часопис тврди да никотин изазива слабљење вида пушача који у познијим годинама губе способност разликовања боја. Пушачи прво изгубе моћ уочавања црвене, затим зелене, а онда свих осталих боја. Овај процес је бржи код пушача који уживају алкохолна пића.

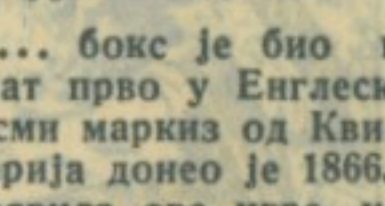
... жирафа је једна животиња која у галопу подиже истовремено обе предње ноге, а одбацује се задњима.

... бокс је био познат прво у Енглеској. Осми маркиз од Квинсберија донео је 1866. г. правила ове игре, која се тада звала „дуглат“, и била још грубља него сада. Енглец „Дексон центлмен“ је успео да унесе научне принципе у бокс. Песник Бајрон је био његов ученик.

... напитак кока-колу пронашао је 1925. године амерички апотекар

... Француска је прва на свету имала фабрику аутомобила марке Панхар, одмах после рата 1870. године.

... слон добро плива и може да преплива и широке реке. Он је такође и добар тркач јер је у стању да превали и двадесет километара на час а уме одлично да се вере уз планину.

КРОЗ ТРИ ГОДИНЕ

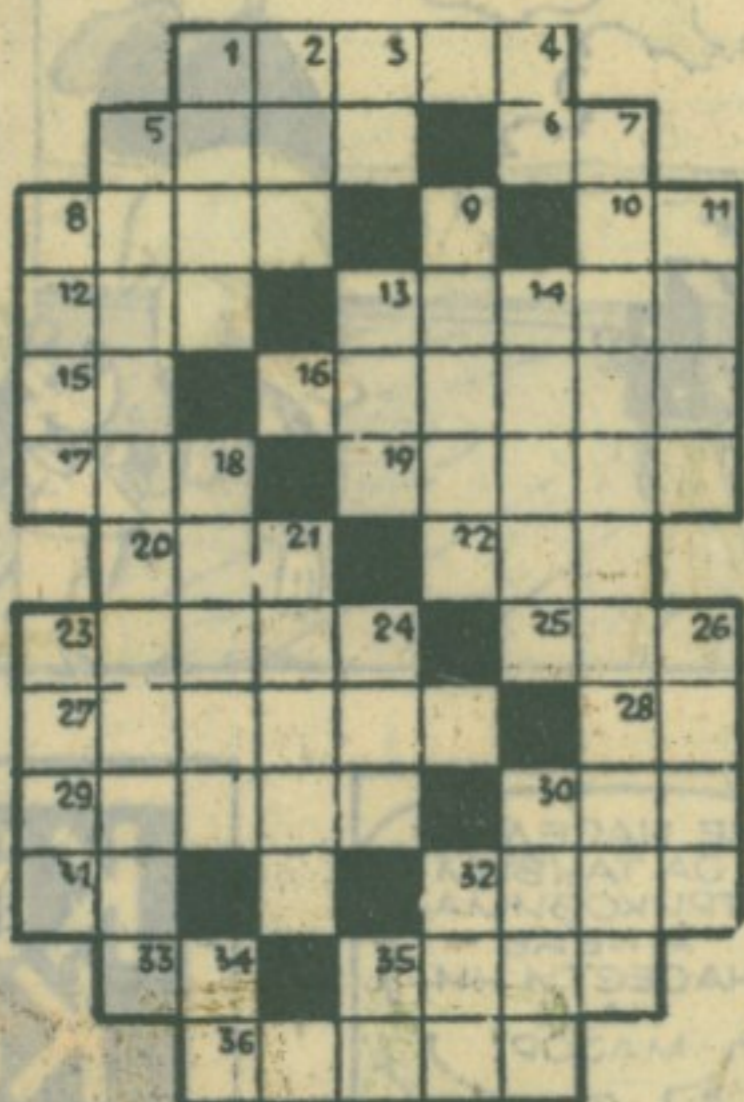
Француска и британска индустрија авиона заједнички раде на новом моделу суперзвучног путничког авиона. Прототип авиона двапут бржег од звука направљен је али се за сада још испитује. Рачуна се да ће кроз три године овакав авион већ саобраћати на међуконтиненталним авионским путничким линијама.

ЗА ВОЖЊУ ПРЕКО ТАЛАСА

Моторни чамац са два велика пловка може да постигне брзину од 25 чворова на сат чак и по узбуљаном мору. Направљен је од три тенка са старог америчког бомбардера. У највећи, дуг 7,5 м, иза усеченог отвора за возача уграђен је јак мотор. Бочни пловци одржавају чамац стабилним на води и чине да лако балансира на таласима.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) немачки књижевник; („Мајка Храброст“); 5) један опнокрилат; 6) слово латинице; 8) место у Словенији; 10) хемијски знак за иридијум; 12) оквир; 13) наша планина; 15) предлог; 16) врста дрвета; 17) роман И. Турњева; 18) страшно женско име; 20) наша река; 22) далматинско женско име; 23) планина у Вугарској; 25) врста женског гласа; 27) један минерал; 28) хемијски знак за гвожђе; 29) италијанска филмска глумица („Полнара“); 30) острво на Јадрану; 31) ономаголеја лавеза; 32) амерички припадник књижевник („Домородац“); 33) река у Аустрији; 35) град у Италији; 36) један књижевни род.

Усправно: 1) немачки зоолог; 2) роман Е. Золе; 3) два слова; 4) показна заменица; 5) роман И. Шов; 7) град у САД; 8) превозно средство; 9) узвик; 11) поврела; 14) планина; град суседне државе; 18) личност из приповетке М. Горког; 21) ритмичка игра; 23) дворана; 24) јапанска мера за дужину; 26) психолошка проба; 30) посуда за чаће; 32) главни град Италије; 34) хемијски знак за неодијм; 35) свеца.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) писмо; 6) протест; 8) ила; 9) Арп; 11) загонетка; 14) ас; 15) зар; 16) ан; 17) твор; 19) Антук; Ч(ехов); 20) Ин;

21) ир; 22) ос; 23) крп; 25) Ие; 26) Гоа; 27) аа; 29) стварност; 32) ови; 33) РАИ; 34) ексудат; 37) арсен.

Усправно: 1) Праг; 2) но; 3) станар; 4) ме; 5) Осат; 6) пласт; 7) тркач; 8) иза; 10) Ган; 12) озон; 13) ер; 18) Вик; 19) аре; 21) Иран; 22) остве; 23) кортуг; 24) пасат; 25) Иео; 26) га; 28) ати; 30) вика; 31) Оран; 35) ср; 36) де.

НАПРАВИ САМ

Џез квинтет

Да бисте направили четири яез свирача потребна су вам четири јајета — за њихове главе. Припремајте јаја овако: испијте кроз малу рупу равнито јаје и исперите га, па ставите мало соли и воде унутра. Опна ће се одвојити и онда сте сигурни да се јаје неће усмрдети. У рупицу усадите мало тело од чврстог картона и обавијте га

вуницом као што видите на нашим сликама. Не заборавите ни ципелице. Косу можете начинити од струкова вунице или папира а могу да послуже и траке које сте исекли од маминих разнобојних крпица. Обрве и оквир очију нацртајте црном оловком а саме очи, нос и уста од пластелина. Гледајте само да им дате што „уметнички-

ји“ израз. Седишта им направите од неког већег калема коцка који претходно обојте, или сами направите кутњаци од картона у облику табурета и прекријте их крп папиром у некој светлој боји. Што се тиче инструмената њих ће можда имати ваш млађи брат или сестра а ако их не имајете ни у својим старим играчкама купите од свог ђеларца минијатурне музичке инструменте од пластике. Први из квинтета је труџач, други лупа у бубан, трећи свира на мандолини а четврти је виолиниста. Уколико немате ове инструменте ставите у руке својих ђеласта оне које имате или волите. Правање овог яез квинтета

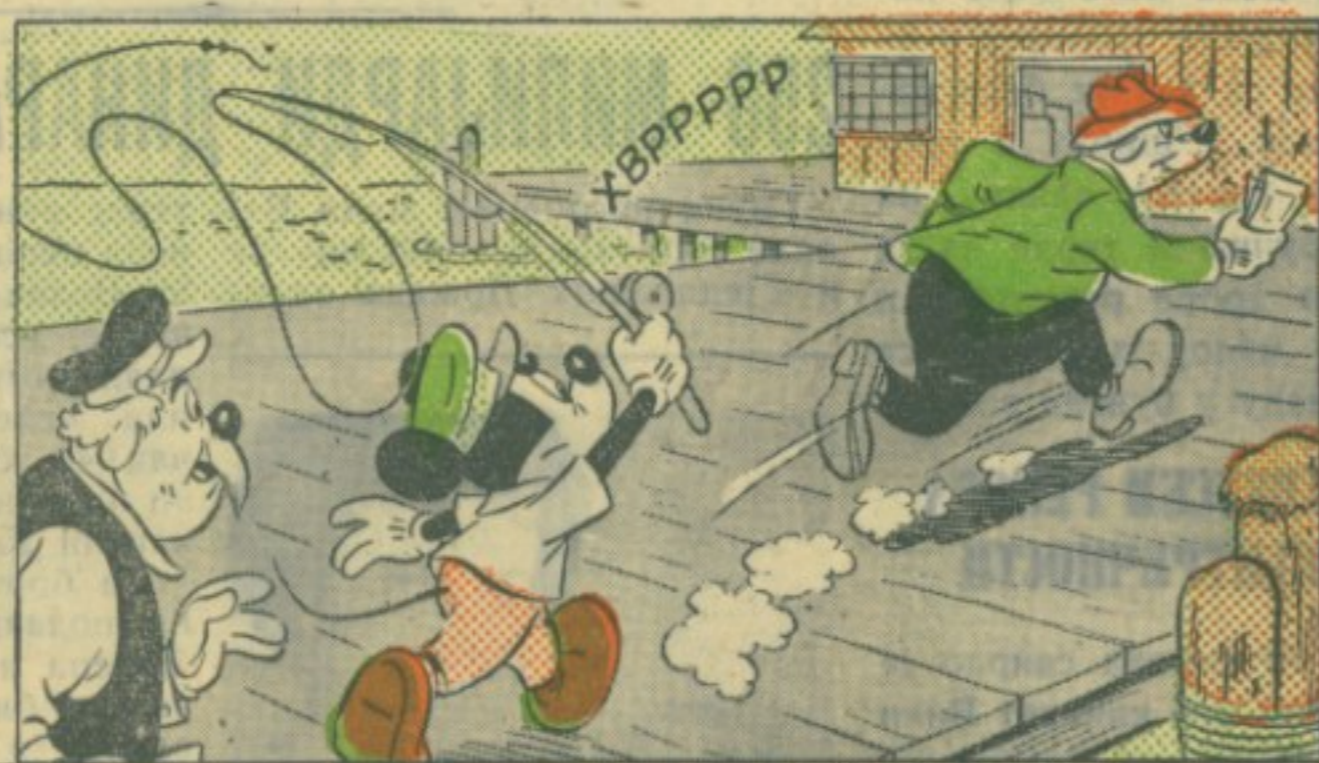
та ће вас забавити и потом украсити вашу полицу, а може вам послужити, наравно

ако лепо направите, и као поклоп за рођендан некеме од ваших другова.

Кад се ужегне уље

Ако вам се ужегне уље, онда да на 10 литара ужеглог уља додајте један литар млека. То кувајте и полако али стално мешајте. Када течност престане да пари и када млеко добије жућкасту боју, онда скините са ватре и пустите да се охлади. После тога то филтрирајте кроз густу крпу. Зејте, сасипте у боце, добро зачепите и оставите на

хладном месту. Исто тако можете поступити и са ужеглом машу. Ово можете постићи и на овај начин: Узмите 120 грама љумура, истуцајте га и сасипте у један литар ужеглог уља. Све то пустите да стоји три дана, али често муњајте. После тога филтрирајте кроз густу крпу.

Ква-Ква!

вредује Паја Патак

ТАЧАН ОДГОВОР

Наставница биологије испитује Гају аш више од десет минута. Његови одговори су несигурни и она не може да се одлучи да ли да му запише добру или слабу оцену. Желећи да добије од њега одређен одговор на основу кога ће се одлучити какву оцену да му да, она га пита:

— Кажи ми, које зубе човек добија као последње?

— Вентачке! — као из пушке одговори Гаја.

ГРАДСКО ДЕТЕ

Влаја, дете великог града навикло на тролебус, аутомобиле и блиставе неонске светлеће рекламе, отишао је да проведе школски распуст код своје баке.

После једне плахе летње кише бака га позва да му покаже дузу која је блистала на небу.

— Лена је — рече јој Влаја пошто ју је једно време посматрао — само ми није јасно шта рекламира.

ПОСЛЕДЊИ ПУТ

Ренио Шиља да отвори бензинску станицу и на огласној табли истакао натпис:

„Једино овде можете купити бензин по 100 динара“

Један купац приђе и зачуђено унута Шиљу:

— Замто „Једино овде“?

— Зато што је на другом бензинским станицама по 80 динара — одговори Шиља пунчећи му резервоар.